ZYE-348, Rádio Cambijú de Araucária, há vinte anos irradiando Cultura

Atingindo, atualmente, 14 municípios, com uma população de um milhão de ouvintes, a Rádio Cambijú de Araucária, cogminada, A VOZ CATÓLICA DO PARANÁ, festejou seus 20 anos de atividades a serviço do progresso do País e da cultura de nossa gente.

O júbilo dos dirigentes foi redobrado uma vez que a legalização definitiva da emissora teve um desfecho feliz. Já foram encaminhados documentos ao DENTEL, transformando a RÁDIO CAMBIJÚ LTDA., em FUNDAÇÃO RÁDIO CAMBIJÚ.

INÍCIOS E INAUGURAÇÃO

Padre João Palka, incansável batalhador pela cultura do povo do interior, recebendo nosso reporter, narrou sistemáticamente, a instalação da emissora, frisando, que não fácil conseguir licença para exploração comercial de uma Rádio emissora.

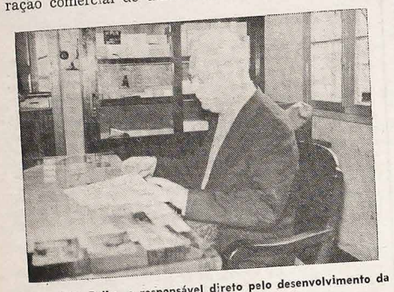

Padre João Palka, o responsável direto pelo desenvolvimento da Rádio Cambijú.

Já em 1946 foi registrado o Contrato Social da Emissora Rádio Cambijú Ltda., com sede em São José dos Pinhais, transferida, posteriormente, à Piraquara, Rio Branco do Sul e finalmente, Araucária. O motivo do inderfimento da concessão prendia-se ao fato da proximidade da área limítrofe à cidade de Curitiba e falta de frequencia.

Em 5 de maio de 1950 foi aprovada a licença definitiva para instalação da RÁDIO CAMBIJÚ DE ARAUCÁRIA, com as seguintes características: prefixo: ZYS-27; frequencia: 1590 KHZ; potencia: 100 wats; horário: das 6,00 às 24 horas, com estúdios, transmissor e torre situados à Rua Dr. Vitor do Amaral, 502.

A inauguração e entrada em operação oficial deu-se em 28 de fevereiro de 1952, sendo abençoada por D. Manuel da Silveira D'Elboux, então Arcebispo Metropolitano.

Em 1969, os estúdios da Rádio foram transferidos para o centro da cidade, à Rua Dr. Júlio Szymanski, 20, onde, funciona em caráter definitivo.

ALCANCE

O alcance de uma região por uma emissora é decorrência de vários fatores técnicos. Um deles é a potência operacional, outra é a posição da torre. A Torre transmissora, localizada no local já citado, foi removida sendo instalada às margens do Rio Iguaçu. Depois da fase experimental, verificou-se o aumento sensível de ouvintes, passando a atingir totalmente, 14 municípios mesmo os considerados fora da área metropolitana. O número de ouvintes da Rádio Cambijú atinge a casa de um milhão.

PROGRAMAÇÃO

A equipe de trabalho, montada pelo Padre João Palka elabora o programa diário bem do agrado do povo do interior. A Rádio mantem em sua discotéca mensalmente renovada, 5.000 discos, colocando-a entre as mais selecionadas.

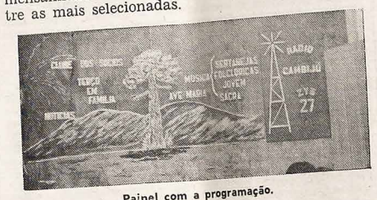

Painel com a programação.

O ouvinte do interior das Araucárias já está habituado a despertar com música do Alegre Despertar, programa abertura diária. Bom Dia, Aniversariante, Manhã Sertaneja, Seleções musicais, Solicitações dos Associados, Favoritas da Jovem Guarda, Clube dos Sócios, Crepúsculo Sertanejo, Anoitecer no Sertão e Esporte são programas diários da Cambijú de Araucária.

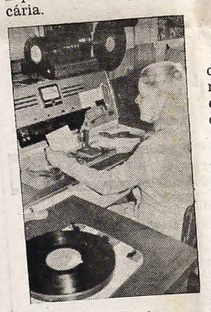

Sonoplasta e Locutora

O noticiário, focalizando os principais acontecimentos mundiais, do País e locais, é mandado ao ar de hora em hora.

Paralelamente, a Cambijú transmite programas religiosos, diàriamente, o Angelus, o Terço em Família, Oração da noite e Missas, aos Domingos, além de orientações que se fazem necessárias.

PROGRAMAS AO VIVO

Aos sábados e sempre aos Domingos, a Cambijú leva ao ar programas especiais. Super-Musical a cargo de Dário e Cléia Canavese; orientações Municipais, a cargo do Dr. RízioWachowicz, DD. Prefeito Municipal e Saudades de Meu Sertão, de Eloir de Jesus Goinski.

SEMPRE AOS DOMINGOS

A Rádio Cambijú, como as demais emissoras do interior se constituem, realmente, escolas formadoras de talento. Muitos radialistas, trabalhando em conceituadas emissoras da Capital paranaense, iniciaram suas carreiras na Cambijú.

Wsolek e seu conjunto

Há talentos que não fazem carreiras. São os trios, os conjuntos musicais, todos do interior levando alegria através da música ao agrado de todos. Merecem destaque: Rancho Alegre, A Voz da Sanfona, Brasil Caboclo, Baile na Roça, Rancho da Amizade, Encontro com os Fãs, Música Polonesa com o conjunto Wsolek e Onde Canta o Sabiá.

CLUBE DOS SÓCIOS

A Rádio Cambijú, o Clube dos Sócios, ou Amigos da Cambijú, congregando mais de 5.000 sócios, sendo representados por uma rêde de agentes em diversas localidades.

Painel estilizando o aniversário

O MELHOR EM PREÇO E SERVIÇOS
AUTO VIDROS S. CRISTÓVÃO
TEM DE TUDO PARA SEU CARRO
VIDROS-BORRACHAS-ACESSÓRIOS
MATRIZ: R. NILO CAIRO, 52
FILIAL: R. CONS. LAURINDO, 961
Fones: 22-7349 / 24-5374

AGRICULTURA MECANIZADA

O Sindicato da Indústria de Tratores, Caminhões, Automóveis e Veículos Similares deu conhecimento ao Ministro da Agricultura de que a produção de tratores para as atividades agrícolas, no decorrer deste ano, deverá atingir a vinte e oito mil unidades.

O registro comporta uma perspectiva que sugere um confronto entre dois momentos na história da agricultura brasileira: o passado recente e a atualidade. A transição da sociedade rural para uma sociedade industrial, como a que estamos vivendo, acarreta um complexo de fatores de ordem econômica e social, gerando conflitos de graves repercussões sobre a cidade e o campo. Nessa luta entre o velho e o nôvo, a agricultura, em qualquer parte e em qualquer época, sempre levou desvantagem. E só quando se consolida a sociedade nova é que o Estado começa a perceber que indústria e agricultura são pólos complementares, não podendo uma excluir a outra, sob pena de a Nação sofrer penosas conseqüências de ordem social e econômica, afetando seriamente seu metabolismo orgânico.

O Brasil pós-revolucionário compreendeu, com muita nitidez, este aspecto de sua conjuntura e, ingressando na era do planejamento, fixou-se na meta de um desenvolvimento integrado, em que a indústria e a agricultura se harmonizam.

Todo um dispositivo técnico, científico e financeiro foi montado para revolucionar a agricultura abrangendo suas áreas. Acionado, como foi, esse mecanismo de ação, a realidade rural brasileira oferece, a esta altura, facetas promissoras, compatibilizando-se com o objetivo primordial da Nação, que é o de estabelecer uma sociedade de abundância em que todos os brasileiros tenham como bem alimentar-se.

O Sindicato da Indústria de Tratores, pela palavra de seu vice - presidente, interpretou muito bem os novos rumos da agricultura brasileira quando disse que a estimativa para a produção dessas máquinas resulta de estudos sobre a previsão de vendas e o amplo crescimento da agricultura.

E apontou os índices de produção, que se comportam numa escala ascendente, refletindo, como é obvio, a realidade de uma nova política agrícola no País, em têrmos técnicos e científicos, pondo termo à era primitiva de produção de alimentos.

Ao apelo da terra para ajudá-la a produzir mais, o Governo brasileiro e a iniciativa particular estão respondendo com vigor e determinação.

(Agência Nacional)

CONGRESSO DE ENTOMOLOGIA HOMENAGEIA C. BIEZANKO

O prof. Ceslau Maria de Biezanko, professor catedrático (aposentado) da Faculdade de Agronomia Eliseu Maciel, da Universidade Federal de Pelotas, foi um dos quatro entomólogos brasileiros que o Centro de Pesquisas do Cacau (CEPLAC) homenageou durante os dias 21 e 25 de fevereiro, no Congresso de Entomologia na Bahia (Itabuna).

Todos os homenageados, apesar de atingidos pela aposentadoria compulsória, continuam a trabalhar dentro daquela especialidade e inclusive, editando livros científicos.

A biografia do prof. Biezanko, lida perante o Congresso, foi escrita pela dra. Maria Helena Almeida Peres Chevalier, agrônoma licenciada em História Natural (ex-aluna do homenageado) e com curso de pós-graduação em Entomologia (nível de Doutorado) na Escola Superior "Luiz de Queiroz", de São Paulo.

DADOS BIOGRAFICOS

O prof. Biezanko é autor de mais de 300 trabalhos sôbre botânica, Química e, especialmente, Entomologia. Destacam-se, pela importância, as séries Arquivos de Entomologia e Lejaderia del Uruguay. Também foi o introdutor do plantio da seja no Rio Grande do Sul.

Os demais homenageados são os seguintes:

Frei Thomaz Borgmeier — Um dos fundadores da Sociedade Brasileira de Entomologia. Redator das revistas Studia Entomologica e Revista de Entomologia. Especialista em Imagos das famílias Phoridae (Diptera) e Formicidae (Hymenoptera).

Salvador de Toledo Piza Júnior — Prof. Cat. de Zoologia da Escola Superior de Agricultura "Luiz de Queiroz" — U. S. P. Estudou genética de Hemípteros, principalmente. Descreveu muitas espécies de gafanhotos da família Proscopiidae, aranhas e escorpiões.

José Pinto da Fonseca — Especialista do Instituto Biológico de São Paulo. Autor de numerosos trabalhos sobre Homópteros (cigarras, cigarrinhas, pulgões, cochonilhas etc.).

ESPORTE EM REVISTA

Campeonato paranaense: Coritiba, 2 x Mourãoense, 0; Maringá, 1 x Atlético, 0; Colorado, 1 x Iguaçu, 0; Coritiba, 1 x Rio Branco, 0; Paranavaí, 1 x Jandaia, 0; Londrina, 1 x Mourãoense, 0; Pinheiros, 0 x Cianorte, 0; Pontagrossense, 2 x Ubá, 0.

Campeonato carioca: Flamengo, 1 x Olaria, 1 (Garrincha completou 39 anos joga no Olaria); Botafogo, 4 x Campo Grande, 0; Fluminense, 1 x Fla-mengo, 1 x América, 0; Bangú, 1 x Bonsucesso 1; Olaria, 1 x Vasco, 1; S. Cristovão 1; Fluminense, 2 x Portuguesa, 1.

Taça Governador Laudo Natel: Palmeiras, 4 x São Paulo, 1 (penalte); Portuguesa, 3 x Marília, 0.

Jogos amistosos: Santos, 1 x Aston Villa, 2; Santos, 2 x Sportfiel, 0; Cruzeiro, 3 x Dinamo de Tiblis (URS), 1; Grêmio 1 x Caxias, 1 x toalegrense, 1 x Cascavel, 0.

LUD
NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. — ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMÉR. LATINA — FUNDADO EM 1920
KURYTYBA — 8 marca (março) — 1972 — Nr 3260 — (10/72)

Ważne spotkanie dwóch prezydentów

Dnia 13 marca br. złoży Brazylii wizytę oficjalną prezydent Argentyny gen. Lanusse. Wizyta ta może stać się wielkim krokiem w nawiązaniu ściślejszych węzłów przyjaźni oraz rozszerzenia stosunków handlowych między Brazylią i Argentyną. Spotkanie dwóch prezydentów będzie także okazją do rozwiązania nieporozumienia wywołanego przez decyzję rządu brazylijskiego, by wykorzystać 7 spadów na rzece Paranie dla energii elektrycznej. Argentyński punkt widzenia jest przeciwny temu.

Pod względem ekonomicznym Brazylia stoi o wiele wyżej od Argentyny, czego najlepszym dowodem jest fakt, że podczas gdy inflacja w Brazylii jest kontrolowana i zmniejsza się z roku na rok, w Argentynie zwiększa się ona coraz więcej, stwarzając wielkie trudności dla prezydenta Lanusse w życiu politycznym i społecznym tego kraju. Produkcja pszenicy i eksport mięsa w Argentynie zmniejszyły się znacznie w ostatnich latach, a przecież były to dwa główne źródła dostarczające Argentynie cennych dewiz zagranicznych.

W sektorze przemysłu produkty argentyńskie straciły na swej jakości a tym samym tracą rynek zbytu i wyższe ceny. Równocześnie wyroby przemysłowe i manufaktura brazylijskie zdobywają coraz silniej rynek Argentyny. W wyniku powyższego wymiana handlowa z Brazylią wykazuje stały deficyt dla Argentyny począwszy od roku 1967.

Eksport brazylijski do Argentyny obejmował takie produkty jak banany, kawa, herwa-mate i węgiel. Natomiast Argentyna wysyłała do Brazylii głównie owoce, pszenicę, oliwę i oleje. Tak było do 1963 roku. Po tym okresie Brazylia wywoziła deski pilorowe i imbujowe, płyty stalowe różnego rodzaju, aparaty telefoniczne itp., Argentyna zaś wysyłała drut kolczasty oraz maszyny do liczenia.

Również i eksport pszenicy argentyńskiej do Brazylii zmniejszył się znacznie wobec większych zbiorów brazylijskich. To także odbiło się ujemnie w ekonomii Argentyny. Spadek pesa argentyńskiego oraz ucieczka kapitału zagranicznego pogorszyły sytuację finansową tego kraju. Dlatego spotkanie prezydentów Médici i Lanusse będzie miało wielkie znaczenie dla poprawy stosunków politycznych i ekonomicznych w Argentynie.

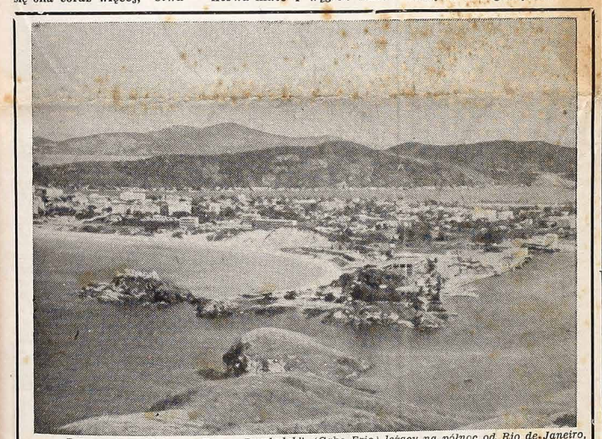

Fragment z widoku na Zimny Przylądek" (Cabo Frio) leżący na północ od Rio de Janeiro, odkryty przez słynnego żeglarza Americo Vespucio w 1503 roku. Przylądek ten liczy obecnie 37 tys. mieszkańców zajmujących się głównie rybołóstw em i produkcją soli morskiej (38 salin), posiada nadto 31 plaż na przestrzeni 202 km, 15 restauracji, 119 barów, 143 sklepów, szereg hoteli, klubów itp. Historyczny fort św. Mateusza i klasztor Matki Boskiej Anielskiej stanowią osobną atrakcję dla licznych turystów.

Czy podróż Nixona była sukcesem?

Analizując jeszcze raz podróż prezydenta Nixona do Chin komunistycznych, można powiedzieć śmiało, że podróż ta była jednym wielkim sukcesem. Najpierw otworzyła ona dla Zachodu drzwi do Chin zamknięte dotąd na cztery spusty. Dała okazję Chińczykom zobaczyć z bliska i rozmawiać z liderami Stanów Zjednoczonych uważanymi dotąd za najgorszych i zagorzałych "imperialistów". Podróż ta położyła kres atakom przeciw USA kierowanym przez prasę, radio i telewizję Chin.

Najważniejszym jednak osiągnięciem wizyty Nixona było "zapieczętowanie" rozłamu istniejącego między Chinami a Związkiem Sowieckim i jego satelitami. Pekin musiał uznać fakt, że jedynie dzięki polityce USA Chiny dostały się do ONZ, a przez to otworzyły się dla nich drzwi Zachodu. W ten sposób dla Chin skończył się długi okres izolacji z której nie mogły się wydostać. To wszystko stało się dzięki "imperialistycznym" Stanom Zjednoczonym, podczas gdy Związek Sowiecki — "wielki brat" tej samej rodziny socjalistycznej stara się odizolować Chiny od reszty świata kordonem militarnym i dyplomatycznym. Na granicy sowiecko-chińskiej stoi pod bronią 1,5 miliona żołnierzy ZSRR.

Nie podpisano wprawdzie w Pekinie żadnego traktatu, lecz przygotowano do niego drogę poprzez dalsze dialogi i spotkania, poprzez wymianę kulturalną, technologiczną, naukową, odwiedziny dziennikarzy, kongresmanów, sportowców itp. Jak powiedział premier Czou En-Lai — po tylu latach zimnej wojny i wobec wielkiej różnicy poglądów jakie oddzielały te dwa narody, trzeba odpowiedniego czasu by nawiązać przyjazne i bliższe stosunki między Chinami i USA.

Ważny szczegół wymieniła ostatnio prasa amerykańska, mianowicie, że jeszcze przed przyjazdem Nixona do Pekinu, amerykańskie bombowce atomowe opuściły Formozę, udając się do macierzystej bazy USA na Filipinach.

Badania naukowe a rozwój ekonomiczny

Coraz więcej jest przyjmowana w Brazylii teza, że badania naukowe nie należy nazywać wydatkiem lecz inwestycją. Uczeni bowiem i technicy przyczyniają się bezpośrednio do nadania większego rytmu życiu ekonomicznemu danego kraju. Żyjemy w czasach w których nie tylko powinno się dbać o kształcące się masy studenckie, ile o specjalizację, czyli o tworzenie licznych grup uczonych i techników, poświęcających swój czas temu czy innemu sektorowi życia ekonomicznego.

Nie tak dawno jeszcze panowało w Brazylii przekonanie, że łatwiej i lepiej jest sprowadzać uczonych i techników z zagranicy lub też wysyłać własnych studentów po otrzymaniu dyplomu uniwersyteckiego na zagraniczne kursy dokształcające. Doświadczenie jednak wykazało że wszelkie osiągnięcia techniczne przystosować należy do charakterystycznych cech czy warunków jakiegoś kraju.

Tak np. w sektorze rolnictwa, hodowli bydła i w zdrowiu publicznym osiągnięć technologicznych w jednym kraju nie można stosować na ślepo w innym kraju. Trzeba najpierw poznać i zbadać warunki lokalne. To okazało się konieczne przy uprawie różnego rodzaju śliwek (pèssego), truskawek, jarej kukurydzy, pszenicy i ryżu. Różne typy tych płodów rolnych przywiezione z innych krajów nie dały spodziewanych wyników.

W tym wypadku brazylijskie stacje doświadczalne zwłaszcza w stanie São Paulo były zmuszone przeprowadzić doświadczenia nad nowym skrzyżowaniem różnych typów nasion, by otrzymać nasiona nowe dające 100% zbiory.

Dzięki powyższemu doświadczeniu przekonano się naocznie że każdy kraj musi posiadać swe własne laboratoria i zdolnych techników, by przystosować do warunków lokalnych najnowsze zdobycze w sektorze rolnictwa i zdrowia publicznego. Jedynie w przemyśle można korzystać na ślepo z najnowszych osiągnięć innych państw.

Siły zbrojne Peru

Siły zbrojne Peru stawiają ten kraj na trzecim miejscu w Ameryce Łacińskiej, a na pierwszym miejscu w stosunku do państw leżących nad Oceanem Spokojnym tj. Chile, Ekwador i Kolumbia. Armia peruwiańska liczy 54 tys. ludzi i jest mniej liczebna aniżeli armia Chile — 61 tys. żołnierzy czy Ekwadoru — 64 tys. ludzi. Również w nie dorównuje liczebnie jednostkom morskim Chile. Jednakże tak siły lądowe jak i awiacja Peru dają przewagę temu państwu dzięki lepszemu i zmodernizowanymu uzbrojeniu.

Siły lądowe Peru wynoszą 35 tys. żołnierzy i składają się z 1 brygady czołgów, 4 brygady piechoty, 1 brygady desantowej oraz kilku rzy, artylerii i saperów. Ponadto siły te posiadają 250 batalionów spadochroniaczołgów rozmaitego typu, a więc 40 czołgów lekkich M-24 (ameryk.), 100 średnich AMX-13 (franc.) oraz 50 tankietek. Z państw sąsiadujących z Peru jedynie Ekwador ma 100 wozów pancernych.

Lotnisko peruwiańskie liczy 14 myśliwców Mirage-V, 22 bombowców Camberra, 10 bombowców B-26, 20 myśliwców F-86-F, 26 myśbombowców P-47-D oraz 8 samolotów treningowych.

Marynarka Wojenna Peru składa się z 4 łodzi podwodnych po 1.400 ton, 2 niszczyciele, 2 krążowniki, 3 okręty pomocnicze, 2 torpedowce i 13 kanonierek i łodzi patrolowych. Ponadto dowództwo Marynarki peruwiańskiej zamówiło we Francji 10 szybkich łodzi patrolowych, każda wartości 200 tys. dolarów oraz pewną liczbę pocisków rakietowych wodawoda. Pociski te umieszczone będą na największych i najnowszych okrętach Marynarki Peru.

Uzasadnione obawy Sowietów

Wizyta prezydenta Nixona w Chinach. z początku ignorowana a później wyszydzana w prasie sowieckiej, nie przestaje niepokoić i sprawiać wielkie kłopoty władzom ZSRR. Umysły liderów sowieckich najwięcej zaniepokoił oficjalny komunikat amerykańsko-chiński, v którym tak USA jak i Chiny uznają, że nie powinny walczyć o hegemonię w Azji czy na Pacyfiku, a równocześnie nie dopuścić, by jakieś inne państwo czy blok państw miał tę hegemonię osiągnąć.

Tekst ten jasny i dobitny jest wyraźną aluzją do ZSRR i Paktu Warszawskiego. Jest także wyraźnym ostrzeżeniem dla Związku Sowieckiego oraz dla doktryny Breżniewa, która ustanowiła ograniczenie dla samostanowienia o swym losie państw należących do bloku sowieckiego oraz czynną interwencję (czytaj zbrojną), w wypadku gdyby jakieś państwo tego bloku miało złamać jedność ideologiczną lub wystawić na niebezpieczeństwo żywotne interesy państw socjalistycznych.

Związek Sowiecki obawia się, że Jugosławia, Albania i Rumunia mając zapewnioną "opiekę" Chin — mogą zrobić poważny wyłom w Pakcie Warszawskim. Tak np. Rumunia skierowała ostatnio prośbę o dopuszczenie jej do Wspólnego Rynku Europejskiego. Jak widać z powyższego, Chiny zagrażają coraz więcej hegemonii ZSRR już nie tylko w Azji, lecz nawet we Wschodniej Europie.

W KALEJDOSKOPIE

★ **Bejrut** — 5 osiedla leżące na południu Libii zostały obrucone w perzynę przez bombowce izraelskie. W osiedlach tych mieli swe kwatery arabscy terroryści palestyńscy.

★ **Taipe** — Nacjonalistyczny rząd chiński na Formozie marsz. Czang-Kai-Szeka ignoruje rozmowy i ewentualne porozumienia w sprawie Formozy powzięte przez Nixona i Czou En Lai podczas ostatnich ich spotkań w Pekinie.

★ **Recife** — Naczelny kierownik SUDENE (Superintendencja Rozwoju Nordeste) otrzymał od ministra spraw wewnętrznych pełną władzę, by rozdzielać pomoce rządowe w punktach najwięcej wskazanych oraz ustalać podatki na import i eksport produktów z północno-wschodnich stanów Brazylii.

★ **Brasilia** — W północnych stanach Brazylii istnieje 14 Parków Narodowych w których żyje kilkanaście szczepów Indiańskich. Do Parku Narodowego w Xingu ma się przenieść szczep Indian - olbrzymów "Kranhancarore". W tym celu udała się do ich osiedli grupa białych pod wodzą braci Vilas Boas.

★ **Norfolk** — Z USA (Virginia) donoszą, że atomowa łódź sowiecka o wyporności 4.5 tys. ton. mająca na swym pokładzie rakiety o członach nuklearnych, została poważnie uszkodzona. nie mogąc się zanurzyć. Ratunkowy statek sowiecki holuje tę łódź do jednego z portów ZSRR. Załoga składa się ze 100 marynarzy.

★ **Rzym** — Wskutek upadku gabinetu prezydent Leone wyznaczył na 7 maja wybory do parlamentu. Obecny parlament został rozwiązany, a partie polityczne rozpoczęły już kampanię wyborczą.

★ **São Paulo** — Opozycyjna partia MDB zamierza wystawić swych 3 kandydatów na przyszłego gubernatora stanu sanpaulistańskiego, mianowicie: senatora Franco Montoro, eks-senatora Moura Andrade i deputowanego federalnego Oscar Pedroso Horta. Dwaj pierwsi cieszą się znacznymi wpływami w świecie politycznym.

★ **Brasilia** — Minister Przemysłu i Handlu Pratini de Moraes ze 100-osobową delegacją handlową uda się z wizytą do Wielkiej Brytanii z końcem kwietnia br. Celem tej podróży będzie nawiązać kontakty z firmami angielskimi w sprawie eksportu produktów brazylijskich do Afryki i środkowego Wschodu.

★ **Montevideo** — Nowoobrany prezydent Juan Maria Bordaberry objął dnia 1 marca władzę w państwie, oświadczając, że pójdzie w ślady rządów eks-prezydenta Pacheco Areco w walce z dywersją i terroryzmem. Tymczasem w Urugwaju prawicowa organizacja podziemna "CCT" wydała jawną wojnę elementom Tupamaros.

★ **Nowy Jork** — W amerykańskich kołach politycznych komentuje się coraz częściej, że kryzys ekonomiczny w Kubie i jej coraz mocniejsza zależność od Moskwy może wpłynąć na zbliżenie się Kuby do Stanów Zjednoczonych.

★ **Waszyngton** — Wobec nahalnej napaści jednego z wydawców na żonę senatora Muskie, że za dużo ona pije, pali i wymawia ordynarne słowa — podczas programu telewizyjnego — Muskie nie wytrzymał nerwowo i rozpłakał się. Ten nieprzewidziany gest może zaszkodzić Muskiemu w jego kampanii wyborczej.

★ **Rio** — Na szosie asfaltowej między Rio i São Paulo (Via Dutra) umieszczone zostaną do czerwca 1973 roku budki telefoniczne na każdym kilometrze, modelu francuskiego, umożliwiające kierowcom szukanie pomocy w razie wypadku czy defektu wozu.

★ **Rio** — W najbliższym czasie nastąpią zmiany w dowództwie I, III i IV Armii. I tak dowódcą I armii (Rio) zostanie gen. Vicente Dale Coutinho, III armii — gen. Antônio Jorge Correa. a IV armii — gen. Walter de Meneses Paes.

★ **Waszyngton** — Nixon dał Chinom do zrozumienia, że jedynie po ukończeniu wojny w Południowym Wietnamie USA będą mogły wycofać kilka tys. swych żołnierzy z Formozy. Innymi słowy — Chiny komunistyczne powinny pomóc USA do położenia kresu konfliktowi zbrojnemu w Indochinach.

★ **Przylądek Kennedy** — Dnia 2 marca br. wystrzelony został amerykański pojazd kosmiczny "Pionier X" celem dotarcia do planety Jowisza. Lot ten trwać będzie 22 miesiące. Natomiast dnia 1 marca USA wystrzeliły satelitę-szpiega, którego zadaniem będzie wykryć ewentualne próby wystrzelenia pocisków balistycznych przez ZSRR i Chiny.

★ **Belém** — W b. tygodniu przybędzie z Japonii do Belém 500 emigrantów japońskich z których większość osiedli się w stanie Amazonas. Rząd federalny postanowił także przeprowadzić próby z plantacją kawy w Amazonas, gdyż jej zbiory na południu kraju narażone są na mrozy i zarazy.

★ **São Paulo** — Narodowa kompania fantowa Petrobrás przeprowadza próbne wiercenia za naftą na wybrzeżu paulistańskim, na przestrzeni 180 km kwadratowych. Amerykański statek — sonda o pojemności 5,5 tys. ton przeprowadza te próby.

★ **Warszawa** — Władze Polski Ludowej odwołały prawo nakazujące wszystkim biskupom polskim przedstawić inwentarz wszystkich dóbr kościelnych. Krok ten tłumaczy się jako jeden z ważnych posunięć władz, celem polepszenia stosunków z Watykanem.

Dr Kazimierz Sienkiewicz
(Rio de Janeiro)

"Wiódł naród w blask życia i sławy"

Dwa dni w roku Naród Polski poświęcił historycznej postaci marszałka Józefa Piłsudskiego: 19 marca i 11 listopada. W dniu 19 marca, obchodząc dzień Świętego Patrona, nawet po śmierci, oddaje się cześć niejako umiłowanemu członkowi rodziny. Zaiste był zaś więcej niż ojcem wielkiej, polskiej społeczności, bo czule i pieszczotliwie nazywano go Dziadkiem. Słuszność tego określenia wykazał niezliczone razy w chwilach odpoczynku żołnierskiego i gawędy z legionistami, w znamiennych a rzadkich momentach wspólnych posiłków w akcji wojennej, w urządzonej przypadkiem na polu walki wigilii Bożego Narodzenia, w nieprzewidzianych spotkaniach na warcie lub placówce. Wtedy to zjawiała się dobrotliwa sylwetka w siwej burce, padało parę serdecznych słów otuchy, pochwały albo troski, którym towarzyszył porywający uśmiech spod krzaczastych brwi.

Osobowość ta odżyła potem w czasach pokoju, a nazwa Dziadka, stroiła bukietami płynnych deklamacji ustaja polskiej dziatwy, ubóstwiającej osobę i jej tysiączne obrazy. A spontaniczna ta miłość osłodziła Dziadkowi ostatnie lata życia, przejawiając się setkami tysięcy listów i telegramów, przesyłanych na wyspę Maderę, w 1933 roku podczas przesyłowego wyjeczynku.

Dzień 11 listopada znowu poświęcony jest przewodnikowi walki przeciw odwiecznym wrogom Ojczyzny, twórcy oporu narodowego, legionów i wojska polskiego oraz twórcy zrębów Niepodległej Polski w 1918 roku. Od Wiktora, poprzez Komendanta, Brygadiera, Wodza Naczelnego Wodza, Naczelnika Państwa, cześć ulatywała melodiami rozliczonych amatorskich pieśni żołnierskich i rymami poetów:

"My pierwsza brygada" opiewała —
a z nami był nasz drogi wódz...
"Hej, hej komendancie" mówiła —
jedzie, jedzie na kasztance siwy wodza strój...
"Wolności święto" głosiła —
tam, gdzie Piłsudski kajdany łamał...
"Pieśń młodzieży" wzywała —
śladami wieszczów, śladami Piłsudskich
postępuj zawsze, sprawie wspólnej służ...
"Brygadier Piłsudski" opisywała —
kto, jak on, nasz brygadier Piłsudski, Polskę w sercu, śmierć w tornistrze nosił...
"Komendant" zapytywała —
a ty, Wodzu, na czele Legionu?... Po co wiedziesz na boje huf krwawy?...
"Pieśń o Józefie Piłsudskim" stwierdzała —
ani kontusz na nim aksamitny, ani pas go zdobi
ani kontusz na nim aksamitny, ani pas go zdobi
lity, słucki, w szarej burce, lecz duchem błękitny,
jedzie polem Brygadier Piłsudski...

Potem te hymny, ustrojone pięknem nieśmiertelnych głosek Kazimierza Wierzyńskiego we wierszu "Piłsudski":

"Gdy w pałacu przed sobą staniecie oboje...
Wyzgrzyta ci przez zęby swe uparte: musisz".

a w utworze "Listopad 1918":

"Bo na co liczyć, patrzcie !Ta garstka pielgrzymia,
Co przed dworcem na deszczu wystaje i czeka..."

Tu znowu Jan Lechoń w swym mistrzowskim "Piłsudski":

"Katedra oszalała, ze wszystkich sił dzwoni,
Szeregi za szeregiem! Sztandary! Sztandary!
— — — — — — — — — — — — — — — —
A On mówić nie może! Mundur na nim szary".

I płynie echo melodii... a wiele innych drzemie w skarbcu literatury.

Tak zaś oddawany hołd nabrał cech przepiękniej, ale realnej legendy, opartej o bezkresny patriotyzm i konsekwentne działania przywódcy duchowego.

Bohaterski syn piastowej ziemi wykwitł w aureoli geniusza, tak w latach niewoli, jak zarówno i w wolnej Rzeczypospolitej. A legenda czynów wzrastała w akcji niepodległościowej, w latach szkolnych we "Spójni", w 1881 - 1886; podczas 5-letniego wygnania na Sybir w Kierieńsku, 1887 - 1892; przy drukowaniu "Robotnika", Pawiaku w 1900 i w szpitalu św. Mikołaja w Petersburgu w 1901; w manifestacji grzybowskiej w 1904; podczas walk w Organizacji Bojowej i Frakcji Rewolucyjnej P.P.S. 1904 - 1908; w tworzeniu Polskiej Organizacji Wojskowej, Związków Strzeleckich, Strzelca i Drużyn Strzeleckich 1908 - 1912, i wreszcie Legionów, w 1914.

Skrystalizowała się ona poprzez ustąpienie z dowództwa polskiej brygady w rocku 1916; w politycznym akcie wycofania Legionów z armii austriacko-niemieckiej, a zwłaszcza we więzieniu w Magdeburgu, 22-VII-1917 roku. Zajaśniała glorią entuzjazmu w słynnym marszu na Kijów, w 1919 roku, mającym przynieść wolność bratniemu narodowi ruskiemu; w epopei 1920 roku i w Cudzie nad Wisłą tym huraganowym uderzeniem niszczącym zbrodniczych najemników Kremla; w decyzji roku 1926; w rękawicy, śmiale rzuconej krzyżackim spadkobiercom w Genewie, w 1932 roku, pytaniem: 'pokój czy wojna?'

Piłsudski, jak każdy wielki człowiek, jak każda troskliwa i pracowita jednostka spotkał się z zarzutami, oszczerstwami i napadami plejady niedorzecznych krytyków i ich pieniaczych wynurzeń, grzeszących... gołosłownością: lat i tomów artykułów, oświadczeń, paskwili i przemówień parlamentarnych.

— Jak zwykle karły duchowe, nie pracując i nic nie robiąc, w próżniactwie i politykierstwie czerpią swe siły do plsania paszkwili. — Właśnie podobne pasożyty społeczne odważyły się w najważniejszych momentach dziejowych i w grozie niebezpieczeństwa zbiorowego, podstępnie zaatakować Piłsudskiego.

Wśród niepoczytalnych wystąpień osobistych przeciw Marszałkowi, ale z negatywnym refleksem na sprawę polską, wypada zacytować choćby dwa przykłady.

W 1904 roku, do Japonii, gdzie przebywał marszałek Piłsudski, zaproszony przez rząd japoński, pojechał specjalnie jeden z polityków do Tokio, aby storpedować rozpoczęte rozmowy; pogrzebane zostały wspaniałe możliwości polityczne, ewentualny sojusz, pomoc i skoordynowanie działań przeciw Rosji. Wówczas kronika zanotowała osławione słowa owego nieszczęsnego polityka, świadczące o zacietrzewieniu i szkodzeniu interesom polskim: "Oczerniać Was tu nie będę, ale będę Wam przeszkadzał".

Czyż potrzebny jest komentarz? Chyba nie!

W 1920 roku, dnia 14 lipca, gdy zdawało się, że nadszedł Finis Poloniae, bo hordy sowieckie zagrażały już Warszawie, w Radzie Obrony Państwa, wspomniany polityk, znowu napadł na Naczelnego Wodza i Naczelnika Państwa, żądając jego usunięcia z piastowanych funkcji. To żądanie zostało umotywowane rzekomymi błędami strategicznymi, złą postawą wojska, błędami organizacyjnymi i braku wyszkolenia... jakgdyby to była wina Piłsudskiego, że w tym czasie w ogóle nie było regularnego wojska polskiego w odpowiednim stanie. Inny z dyskutujących "mędrców" potrafił nawet, pokazując ręką w kierunku Piłsudskiego, powiedzieć: "Naród dopatruje się zdrady właśnie tu".

Naczelny Wódz, jak każdy człowiek honoru, natychmiast podał się do dymisji, a na postawione zarzuty tak zareagował:

"Wszystkie błędy i wady organizacji wojska, jakie tutaj wymieniono, znam. Znam tych wad daleko więcej! nigdzie na świecie doskonałej armii nie stworzono w ciągu dwóch lat... Znając wady tego wojska, jednocześnie wiem, że tylko z tym wojskiem jakie ono jest, z jego wadami, mogę i muszę zwyciężyć, gdyż innego wojska nikt mi nie da.

Od was polityków i narodu, powinien iść do wojska, walczącego na froncie głos wiary i otuchy, odpowiadającej moralnej wartości społeczeństwa i jego niezłomnej woli zwycięstwa. Zamiast tego dajecie demoralizujący obraz waśni, kłótni i rozdarcia. Generałowie, wygrywani przez polityków, nie potrafią służyć i słuchać a natomiast intrygują i frondują. Chwila jest wyjątkowo groźna, nie ma czasu do stracenia, stoicie nad przepaścią i jutro może zacznicie wyrzynać się? Nie wiem jakimi słowy nam was przekonać, aby was natchnąć duchem pojednania i skłonić do zgody. Jeżeli jest potrzeba do tego moją śmierć, to gotowym sobie w łeb palnąć, abyście wreszcie zrozumieli, że to jest ostatnia deska ratunku, że musicie się zjednoczyć i dać wyraz temu, w stworzeniu silnego rządu. Ja wiem co mam robić, ja mam plan, lecz nie narzucam się wam ze swoim planem. Jestem w ogniu rozmaitych oskarżeń... Nie róbcie żadnych szopek, żadnych dwuznacznych posunięć z dodawaniem opiekunów i kontrolerów. Oddaję się wam do dyspozycji. Weźcie zamiast mnie kogoś mniej drażniącego. Jeżeli go postawicie na czele państwa i wojska nie róbcie z nim tego, coście zrobili ze mną. Nie róbcie igraszek z władzą..."

Nie, gromkie i szlachetne te zdania... ale majestat dotychczasowego czynu, a także grozba beznadziejnej sytuacji wojennej, której nikt, oprócz Piłsudskiego, przeciwstawić się nie mógł — przekonały Radę. W wyniku tajnego głosowania, Rada Obrony Państwa, przy jednym głosie przeciwnym, wyraziła votum zaufania Marszałkowi, powierzając i prosząc o dalsze spełnianie funkcji Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza.

Prawda zwyciężyła! a wtedy jeden z członków Rady wystąpił z jej grona. Znów komentarz zbyteczny.

Prawda zwyciężyła... tylko epizody przewrotności zniechęcają ludzi dobrej woli i często zmuszają ich do ustąpienia, pozostawiając sprawy wspólnoty na pastwę demagogów i nierobów.

Zniechęciły również Naczelnego Wodza. Marszałek wahał się... ale najwyższe dobro: Wolność i Niepodległość Polski nakazały mu przyjęcie funkcji i prowadzenie swoich legionistów i umiłowanych żołnierzy do zwycięstwa.

Decyzję Piłsudskiego opromieniły honor i miłość Ojczyzny i one sprawiły Cud nad Wisłą, zapewniając narodowi spokojny żywot aż do 1939 roku.

"Powiódł naród w blask życia i sławy".

Kłopoty z kartą tożsamości

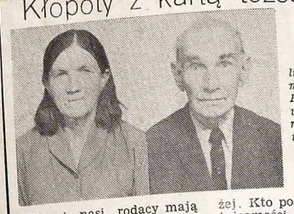

Antoni i Michalina Czycza, zamieszkali w Santa Rosa - RS., banki w Kurytybie, wyrabiając swe karty tożsamości.

Liczni nasi rodacy mają obecnie kłopoty z wyrobieniem karty tożsamości. Będąc obywatelami polskimi, powinni byli wyrobić sobie powyższy dokument (Carteira modelo 19) w kilku tygodniach po przyjeździe do Brazylii. Kto tego nie zrobił do dnia dzisiejszego, bawiąc w Brazylii bez karty tożsamości, musi to zrobić jak najprędzej. Termin bowiem skończył się w ubiegłym roku, jak to kiedyś oszacowaliśmy o tym naszych Czytelników, a teraz trzeba płacić wysoką grzywnę za każdy ubiegły dzień. Są to poważne wydatki dla skromnych kolonistów. Nie ma jednak innej rady. Trzeba zapłacić i dokument wyciągnąć. Im później — tym drożej. Kto posiada starą kartę tożsamości "model 19", powinien ją odnowić do października bieżącego roku.

Redakcję "Ludu" odwiedził niedawno p. Stanisław Czycza, agent "Ludu", który przyjechał do Kurytyby z rodzicami właśnie w sprawie załatwienia swych dokumentów. Rodzice p. Stanisława pochodzą z Lublina (Polska). Do Brazylii przyjechali w 1911 r. zamieszkując do dnia dzisiejszego w Santa Rosa — w stanie gauszowskim. Razem z rodziną Czyczów bawił w Kurytybie p. Grzegorz Szumiło, również pochodzący z Polski i starający się o kartę tożsamości, którą obowiązkowo powinien posiadać każdy cudzoziemiec zamieszkały w Brazylii.

Z Cyklu: Moje Miasto

Kiedyś czytałem, że wiersze są po to, by budować rymem piękno, sztukę, ład. Wczoraj mi mówiono z szyderskim bezwstydem, że Bóg jest zabobonną kukłą, postrachem dla głupich, zaś Świątynie powoli zamieniają się, dzięki modernizmowi, w miejsca wesołych schadzek, gdzie w rytmie foxtrotu czy IÈ-IÈ chwali się Jezuska, tak głupio ukrzyżowanego. Że dzisiejsze miasto pełne sturbowanych ludzi, gdzie obok kwiatów dzierzawych galantów płynie ulicami bezwstydu, odbierając moralność wielu kobietom. Chcą być wyniosłe, niczym dumne pacze chmur okryte cementem, gładzone lazurzu piękności w żelbeton, bez uśmiechu, bez serca, bez duszy.

Płyną po ziemi bez Boga sądząc, że przez złudzenie zmianą się w tysiąc megatonów, by stać się po kolejnych wybuchach "sexu", cząstką Kosmosu. Płomień niewiary buchnie w ich źrenicach, zaś pómagie ciało pachnie aromatem sieroczej padliny. Miasto, gdzie poza cyrkiem, liniijką i łóbodomy do drogowskazu gdzie krzyżują się drogi, gdzie nie mieszczą się stugłowe problemy, kalkuliści-automaty, architekci dający skok w przestrzeń, niczym krzyk zrozpaczonej dziewczyny, której imię spadło w nicość, zaś hymen dla wieczości nie szumi już majowym wiewem rozkwitającej jabłoni. Ludzkie hieny, w smokingach, frakach, w strojach Arlekina i Kolombiny maszerują ulicami miasta bez Boga, miasta gdzie człowiek jest krzywdą człowieka, gdzie uśmiech [illegible] dobny do drogowskazu gdzie krzyżują się drogi, gdzie nie [illegible] łosierdzie pachnie odorem piżma, gdzie nawet ręce kłamią. Miasto ludzkich kukieł, podpierane szczęściem bezimiennych ludzi. dziś nieżyjących, jak martwym jest ich ból. Miasto, które nie miało swego piewcy. Miasto płonące w nocy srebrną łuną neonów, uginające się pod ciężarem swych gigantycznych budowli, gdzie wielu pragnęło żyć, lecz nikt nie wyciągnął ręki, aby ratować brata.

W śródmieściu, od dziesiątek lat stoi inny gmach. Nie pachnie żelbetonem. Wyniosły go spracowane ręce w swiadomości dobra. Cegły otynkowane bielą wapna, zesrane wichurą czasu. Wieża błyszcząca w herbie słońca zwiastuje mieszkańcom cementu i żelaza, że jednak człowiek ma duszę, że nad pogorzelskiem spraw potocznych istnieje Świątynia — i w jej wnętrzu — Bóg.

NN

Z CYKLU: "GÓRĄ NASI"

Albert Franciszek Chinwelski, urodzony 29 maja 1953 roku, syn Jana Wiktora Chinwelskiego i Weroniki z domu Mrowińska zamieszkałych w Campinas das Missões — RS, ukończył gimnazjum "Ginásio Vocacional — Agrícola" w Guarani das Missões — RS. Młody nasz rodak postanowił zdobyć tytuł agronoma wstępując do Colegium - Technico Agricola w mieście Alegrete — RS.

Jego ojciec — p. Jan Wiktor Chinwelski od lat jest plinym i oddanym agentem "Ludu" w Campinas das Missões, zdobywając nowych czytelników i zbierając prenumeraty. Ambitnemu i zdolnemu rodakowi Albertowi Franciszkowi i jego Rodzicom przesyłamy szczere gratulacje!

Z LISTÓW DO REDAKCJI

Jędrzej Giertych — 16, Belmont Road — Londyn N 15 8LT

19 lutego 1972

Wielebny Księże Redaktorze!

Przystąpiłem do wydawania seryjnego wydawnictwa w nieregularnych odstępach czasu (prawpodobnie mniej niż miesięcznika i więcej niż kwartalnika) pt. "Opoka". Wydawnictwo to będzie wyrażać poglądy narodowe w sensie politycznym i kulturalnym, oraz tradycjonalistyczne w sensie religijno-katolickim.

Na żądanie gotów jestem każdej zainteresowanej osobie przesłać egzemplarz okazowy. Proszę o zwracanie się w tej sprawie do mnie pod adresem: 16, Belmont Road, London N. 15 3LT.

Z poważaniem — **Jędrzej Giertych**

MSZA ŚW. PO POLSKU w Arapoti w każdą 3-cią niedzielę miesiąca o godzinie 14-tej. Zapraszamy wszystkich Polaków na Mszę i śpiew polski.

Ks.Józef

UWAGA! — Wszelką korespondencję: listy, czeki, Ordens de Pagamento, prosimy adresować i przekazywać na: REDAÇÃO DO JORNAL LUD - Cx. P. 155 - Curitiba - Pr.

LUD

Alameda Cabral, 846
Caixa Postal, 155
Telefone: 22-1057
Curitiba - Paraná - Brasil

PROPRIEDADE DA CONGREGAÇÃO DA MISSÃO

Diretor: Pe. Domingos Wiśniewski
Redatores: Pe. José Zając
Pe. Sigismundo Piotrowski
Gerente Administrativo: Pe. Joao Novak
Godziny przyjęć:
Od poniedziałku do piątku: od 7,30 do 12 i od 13,30 do 18.
W soboty: od 8 do 12.

UWAGA!

PRENUMERATA "LUDU" NA ROK 1972

Pocztą zwykłą:	
W Brazylii	Cr$ 30,-
W krajach północno i połudn.-amerykańskich	8 dolarów
W Europie, Azji, Afryce i Oceanii	10 dolarów
Pocztą lotniczą:	
W Brazylii	Cr$ 30,-
W krajach południoweamerykańskich	14 dolarów
W krajach północnoamerykańskich	18 dolarów
W krajach europejskich, itd.	20 dolarów
Cena egzemplarza w Kurytybie	Cr$ 1,-
Cena egzemplarza w São Paulo	Cr$ 1,-

SÃO PAULO: w kiosku gazetowym obok poczty głównej — Avenida São João) oraz w kiosku gazetowym na stacji kolejowej LUZ (Livraria da Estação da Luz, Saguão Principal), przy wejściu do Parku.

W KURYTYBIE, w kancelarii parafialnej obok Kościoła Św. Wincentego.

PRZEDSTAWICIELE "LUDU" ZA GRANICĄ:

W U.S.A.: — Rev. W. Sojka, 3002 East 38 th Street, Erie Pa. 16501.

W ARGENTYNIE: Pan Stanisław Dziewa w Gobernador Roca i Eduardo R. Krawczyk — Floricultura Oberá Galle Colombia 267, OBERA — Misiones.

RZECZY CIEKAWE I PRAWDZIWE

NAJWIĘKSZE TOWARZYSTWA LOTNICZE

Na liście 50 towarzystw lotniczych o zasięgu międzynarodowym, których przewozy w 1970 r. wyniosły co najmniej 1,5 mln pasażerów pierwsze miejsce zajmują sowieckie linie lotnicze "Aeroflot", dystansując wszystkie pozostałe linie.

A oto, 10 największych towarzystw lotniczych i ilość posażerów (w milionach) przewiezionych w roku 1970.

Aeroflot	71,4
United Air Lines	28,7
Eastern Airlines	22,4
American Airlines	19,2
Delta Air Lines	16,2
Trans World Airlines	14,2
Pan American	11,0
British European Airways	8,7
All Nippon Airway	8,0
Air Canada	7,5

Jak wynika z tego zestawienia, Aeroflot przewiózł w r. 1970 ponad 70 milionów pasażerów, a więc tylu, co łącznie 5 towarzystw lotniczych zajmujących miejsca od 2 do 6 na tej liście.

W drugiej dziesiątce znalazły się takie linie, jak: Lufthansa (7,0 mln pasażerów), Japan Airlines (6,5 mln), Air-France (6,1 mln), Alitalia (5,6 mln) i SAS (5,0 mln). W trzeciej dziesiątce, znalazły się między innymi takie linie, jak: Swissair (3,9 mln) i KLM (2,9 mln).

Jeśli chodzi o przewozy pasażerów na trasie transatlantyckiej między Europą a kontynentem północno-amerykańskim, to spośród 20 towarzystw lotniczych, utrzymujących pasażerską komunikację lotniczą na tym szlaku, pierwsze miejsce zajmują dwa amerykańskie towarzystwa lotnicze: TWA i PANAM. Przewiozły one w I półroczu 1971 roku 1 milion 160 tysięcy pasażerów, a więc prawie tylu pasażerów, co pozostałe 18 towarzystw lotniczych razem wziętych.

BRODA Z... PSZCZÓŁ

Prasa amerykańska donosi o niezwykłym wydarzeniu. W okresie rojenia pszczół, na szyi jednego z mieszkańców Płd. Karoliny usiadła pszczoła - matka. Natychmiast otoczył ją cały rój, tworząc najoryginalniejszą na świecie brodę.

Próby zlikwidowania tej brody przy pomocy dymu z cygar nie dały rezultatu. Pszczoły atakowały wszystkich, którzy zbliżali się do "brodacza". Bezsilne było również pogotowie ratunkowe wezwane na miejsce wypadku.

Po długich poszukiwaniach znaleziono pszczelarza i dopiero dzięki jego umiejętnym zabiegom cała przygoda zakończyła się pomyślnie.

500.000 DOLARÓW KOSZTOWAŁO ODKRYCIE AMERYKI

Dopiero teraz udało się ustalić ile kosztowało odkrycie Ameryki. Stało się to dzięki znalezieniu w jednym z klasztorów w Hiszpanii spisu wydatków związanych z wyprawą Krzysztofa Kolumba, zakończoną 12 października 1492 r. odkryciem Ameryki.

Ze spisu tego wynika, że wyprawa Kolumba w przeliczeniu na obecne pieniądze kosztowała ok. 500 tys. dolarów.

DOM ZE ŚMIECI

Naukowcy wszystkich niemal krajów zastanawiają się, co począć z ogromną ilością śmieci i odpadków wszelkiego rodzaju, które "produkuje" każde miasto i osiedle. "Produkcja" ta rośnie z roku na rok, ludzkości grozi, że utonie we własnych śmieciach...

Wymyślono już wiele sposobów niszczenia, a nawet przerobu odpadków. Na bardzo interesujący pomysł wpadli Japończycy. Rozpoczęto tam... budowę domów ze śmieci.

Śmieci te i odpadki z miejskich wysypisk poddawane są, w specjalnej wytwórni, prasowaniu. Gdy osiągną, po sprasowaniu, odpowiednią twardość, zanurza się je w cemencie lub asfalcie. Powstają wówczas cegły, bardzo trwałe a zarazem tanie; mogą one być używane do budowy domów lub dróg.

NIEMIECKI SEX

Niemiecka Republika Federalna zarzucona jest pornograficzną literaturą. Według hamburskiego tygodnika "Der Spiegel", obywatele NRF wydają na wszelkiego rodzaju wydawnictwa pornograficzne 30 mln dolarów rocznie, tj. znacznie więcej aniżeli na mydło.

Na terenie NRF znajduje się 160 Sex-shops zajmujących się handlem książkami, czasopismami i zdjęciami pornograficznymi. Obroty tych sklepów przekraczają rocznie 15 mln dolarów. Ich klientela składa się z ludzi w wieku od 15 do 65 lat.

Wielkim powodzeniem cieszą się w NRF również filmy erotyczne. Producenci tych filmów nie mają żadnych trudności ze znalezieniem aktorów i aktorek. Za trzydniowe zdjęcia płaci się 1.500 marek.

Największe sukcesy finansowe odnoszą jednak wydawcy prasy pornograficznej, która rozchodzi się w masowych nakładach. I tak ukazujący się w hamburskiej dzielnicy rozpusty Sankt Pauli dziennik "Sankt Pauli Nachrichten" osiągnął nakład 800.000 egzemplarzy.

JEDNOSTKA ŁADUNKU ELEKTRYCZNEGO

Ładunek elektryczny ciała nie może przybierać dowolnych wartości, lecz zawsze jest całkowitą wielokrotnością ładunku elementarnego — najmniejszego, jaki występuje w przyrodzie. Cząstkami, które są obdarzone elementarnym ładunkiem są elektrony i protony, przy czym nosicielami elementarnego ładunku ujemnego są elektrony, dodatniego — protony. Obydwa ładunki są równe co do wielkości i różnią się tylko znakiem.

Pierwszy bezpośredni pomiar ładunku elementarnego wykonał R. Millikan w roku 1911.

Andrzej Maria Ampère (1775 - 1836), sławny fizyk i matematyk francuski, określił zależność między kierunkiem przepływu prądu i kierunkiem wytwarzanego przezeń pola magnetycznego, tzw. reguła kierunkowa Ampère'sa.

JAZDA NA SŁONIACH PRZED KAPITOLEM

Baseballowe mistrzostwa świata cieszą się co roku w jesieni wielką popularnością w Stanach Zjednoczonych. Dumni ze swej drużyny "Orioles" z Baltimore dwaj senatorowie Beall i Mathias z Maryland założyli się z dwoma senatorami republikańskimi z Pennsylvanii, że ich drużyna zdobędzie mistrzostwo, a nie "Piraci" z Pittsburgha. Kto wygra zakład, przejedzie się na dwóch słoniach przed Kapitolem w Waszyngtonie, a kto przegra, zapłaci za tę jazdę. Ponieważ wygrali "Piraci", marylandzcy senatorowie musieli się postarać o słonie. Nie była to łatwa sprawa. W ogrodzie zoologicznym w stolicy są słonie, ale na nich jeździć nie można, bo te zwierzęta, podobnie jak konie trzeba wpierw zaprawić do jazdy. Cyrk Pollack Brothers chciał wypożyczyć dwa słonie, ale za $500, co wydawało się za drogo senatorom z Maryland. Na szczęście znalazł się w pobliżu cyrk "Ringling" który poszedł im na rękę. Zwycięscy senatorowie z Pennsylvanii ku uciesze całego Kongresu USA przejechali się na dwóch słoniach przed frontem Kapitolu.

KORESPONDENCJA Z USA:

Hallo, Tu Ameryka!

Zdaje się, że rok ubiegły, to jest 1971, był dla Polonii Amerykańskiej swego rodzaju przełomem, czymś jak ostatnie godziny nocy lub ostatnie dni zimy.

Do ciemnych stron należy przede wszystkim zaliczyć upadek kilku polskich gazet, zaczynając od nowojorskiego Nowego Świata (choć to się stało nieco wcześniej) a kończąc na likwidacji Dziennika Chicagowskiego, tygodnika Ameryka-Echo i "American Polish" drukowanego również w Chicago w języku angielskim. To było w maju.

Następne miesiące przyniosły jednak pewną poprawę i poprawa ta utrzymuje się dotychczas wcale dobrze.

Miejsce Nowego Świata zajął nowy dziennik, a miejsce upadłego Dziennika Chicagowskiego tygodnik Polonia.

Nowy Dziennik wydawany jest nie w Nowym Jorku, tylko w prawie sąsiednim mieście Jersey City w stanie New Jersey. Stara siedziba Nowego Świata w samym sercu N. Jorku, ze staroświecką drukarnią i obskurnymi biurami robiła na zwiedzających zgoła ponure wrażenie, a dzierżawa musiała kosztować grube pieniądze. Wielkie amerykańskie firmy wydawnicze już dawno opuściły zbyt kosztowne centrum miasta i przeniosły się do mniej zatłoczonych i na pewno nie tak drogich miejscowości podmiejskich, zachowując w centrum tylko najważniejsze biura dyrektorskie. Tylko kolosalne dzienniki jak New York Times i Daily News pozostały w centrum miasta w swoich olbrzymich gmachach z nowoczesnymi i stale ulepszanymi drukarniami.

Wszystko wskazuje, że Nowy Dziennik przezwyciężył pierwsze trudności tak drukarskie (brak im było polskich liter i błędów drukarskich było na każdej stronicy stanowczo dużo) jak i redakcyjne i robi teraz wcale dobre wrażenie, choć nie ze wszystkimi artykułami można się zgadzać. Jest to w każdym razie dziennik nowoczesny.

Wydawany w Pittsburgu tygodnik PITTSBURCZANIN nie chce zostać w tyle i powiększył już liczbę stronic, zaangażowano nowego redaktora i wprowadzono sporo urozmaicenia. Wydawczyni, pani Dora Alska, podtrzymuje "twardą linię polonijną", walcząc o podtrzymanie wszystkiego co polskie. Zdaje się jednak, że linia polityczna uległa ostatnio pewnej zmianie, zwłaszcza gdy idzie o nastawienie do Polski Ludowej.

Katolicki, czy może klerykalny miesięcznik Sodalis, wydawany w seminarium polskim w Orchard Lake doczekał się w ub. roku pięćdziesięciolecia i zmienił tytuł na SODALIS-POLONIA, a redaktorzy starają się zrobić z niego poważne pismo polskie i katolickie dla inteligencji.

Rok 1972 przyniósł upadek mało znanego pisma polonijnego, wydawanego przez lekarzy dla lekarzy. Reszta pism polonijnych wychodzi po dawnemu i w coraz to lepszej formie. Taki jest np. wspaniale wyglądający Miesięcznik Franciszkański, wydawany w Pulaski, Wisc. przede wszystkim dla oddziałów Trzeciego Zakonu św. Franciszka, istniejących w setkach polskich parafii. Czołowym pisarzem jest uzdolniony pisarz O. Henryk M. Malak, kapłan świecki, były więzień obozów koncentracyjnych i autor wielu książek. Broni on dzielnie i z talentem wszystkiego, co jest dziś zagrożone przez wszelkiego rodzaju radykałów w obozie katolickim.

Wśród tygodników pierwsze miejsce zajmuje poczytna Gwiazda Polarna wydawana przez firmę Worzalla w mieście Stevens Point w samym centrum stanu Wisconsin. Odbiorcami Gwiazdy Polarnej są przeważnie ludzie starsi wiekiem, emeryci, mający sporo czasu i cierpliwości do czytania a zarazem zamiłowani we wszystkim co polskie.

Gwiazda Polarna podaje czytelnikom co tydzień 16 dużych stron druku, w tym oczywiście trochę ogłoszeń (czyli jak to czytelnicy "Ludu" nazywali "propagandy"), bo bez dochodu z ogłoszeń żadna gazeta się dziś nie utrzyma, ale obok ogłoszeń jest co czytać i jest w tym dużo urozmaicenia, od wiadomości bieżących i przeróżnych komentarzy aż po artykuły popularno-naukowe i powieści (czytelnicy "Ludu" nazywali to "historie"). Najpoczytniejszym działem Gwiazdy są "Pogadanki Dziadka Gawędy z Czytelnikami", zamieszczane stale na tym samym miejscu, na stronie 14-tej. Są to przeważnie pogodne, dowcipne, a równocześnie mądrością życiową przepełnione odpowiedzi jednego z redaktorów (jest ich tam podobno aż czterech, a on jest naczelnym — i każdy wie, że jego prawdziwe nazwisko brzmi Adam Bartosz). Z niesłychaną niecierpliwością (o czym była mowa na tym miejscu miniej więcej rok temu) i wyrozumiałością odpowiada czytelnikowi, czytelniczkom na wiele pytań, czasem zgoła śmiesznych, ale przeważnie uzasadnionych. Na początku b. roku zaznaczył jednak, że nie na wszystkie listy odpowiada: do kosza idą między innymi listy zwalczające religię, bezbożne i tym podobne: Jeżeli kto sam stracił wiarę, to nie koniecznie ma prawo odbierać ją drugim, wyjaśnia zacny Dziadek Gawęda. Te pogadanki są żywym łącznikiem pomiędzy gazetą a czytelnikami i aż dziw, że tyle innych pism podobnego działu nie prowadzi. Zapewne dlatego, że nie wszystkie redakcje mają takiego "Dziadka", jak ten w Gwieździe Polarnej, co zna Polonię i Amerykę i sprawy tego świata jak mało kto, bo przebywa w Ameryce od lat poprzedzających I wojnę światową i był na terenie Polonii bardzo czynny, a nawet teraz jeszcze prowadzi kurs języka polskiego. Dla gospodyń cenny jest dział porad praktycznych, redagowany naprawdę praktycznie i pożytecznie przez kogoś, kto się podpisuje tylko imieniem "Zosia". Jedna stronica redagowana jest w języku angielskim: jedni ją chwalą, ale dla niektórych, chyba nielicznych choć upartych, jest ona kamieniem obrazy: "polska gazeta ma być polska i koniec — po co ją zachwaszczać jakim obcym językiem" — pisze od czasu do czasu do Dziadka czytelnik, który zapewne spędził w Ameryce dziesiątki lat, ale nie zdołał się po angielsku nauczyć i nadal psioczy, że język angielski jest na pewno najtrudniejszym językiem świata. Więc Dziadek zapewnia, że choć ta jedna stronica będzie po angielsku, to reszta będzie nadal po polsku i to bez żadnego uszczerbku. Dodajmy, że Gw. Pol. odznacza się czystym i poprawnym językiem polskim, a nie jakąś polsko-amerykańską mieszaniną, jaką się posługują tysiące Polaków amerykańskich w życiu codziennym.

Oczywiście oprócz wspomnianych wyżej pism polskich jest tu jeszcze kilka innych, ale trudno o wszystkich pisać w jednej pogadance, więc o tym wszystkim kiedyś indziej. Na dziś wystarczy.

Al Smoter

Casa Pavão

Hipolita Dopieralskiego

Rua Mal. Floriano, 511

Curitiba — Paraná

Wielki wybór ubrań gotowych, kapeluszy, bucików, kosul. — Artykuły ogólne

i dzieci.

dla mężczyzn, kobiet

LAVADORAS
REAL E MÜLLER
AS MELHORES
3 razões que tornam REAL a preferida
PERFEITA — DURÁVEL — ECONOMICA
com o afamado motor e conjunto SCHNEIDER
Com 2 anos de garantia de Fábrica com Assistência Técnica permanente
Comercial PETERS - Rua Des. Westphalen, 391
CURITIBA — Fone: 23-2991 — PARANÁ
TEMOS GRANDE SORTIMENTO DE VIME

WIELKANOC JEST ZAPOWIEDZIĄ WIOSNY
Obok Tradycyjnej Paczki Żywnościowej Pięknym Prezentem Mogą Być Również
Przesłane przez Was:
TRAKTORY, MASZYNY ROLNICZE, MATERIAŁY BUDOWLANE, SAMOCHODY, ROWERY, LODÓWKI, PRALKI
i wiele innych praktycznych przedmiotów trwałego użytku,
przez miejscowych dealerów lub
PEKAO TRADING CORPORATION
225 PARK AVENUE SOUTH
NEW YORK, N. Y. 10003 U. S. A.

ŻYCIE RELIGIJNE

CZWARTA NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU

A przechodząc, ujrzał Jezus człowieka ślepego od urodzenia. I spytali go uczniowie jego: Rabbi, kto zgrzeszył, on, czy rodzice jego, że się ślepym narodził? Odpowiedział Jezus: Ani on nie zgrzeszył, ani rodzice jego; ale żeby okazały się w nim sprawy Boże. Mnie potrzeba wykonywać sprawy tego, który mię posłał, póki dzień jest; nadchodzi noc, kiedy nikt pracować nie może. Póki jestem na świecie, jestem światłością świata. To rzekłszy, splunął na ziemię, i uczynił błoto ze śliny ,i pomazał błotem oczy jego, i rzekł mu: Idź, umyj się w sadzawce Siloe (co się wykłada: "Posłany"-. Odszedł tedy, i umył się, i przyszedł widzący. Sąsiedzi tedy i ci, co przedtem go widywali, iż był żebrakiem, mówili: Czy to nie ten, który siadywał i żebrał? Jedni mówili: Że to on jest. Przyprowadzają tego, który był ślepy, do faryzeuszów. A był szabat, gdy Jezus uczynił błoto, i otworzył oczy jego. Znowu tedy pytali go faryzeusze, jak przejrzał? A on im odpowiedział: Włożył mi błota na oczy, i umyłem się, i widzę. Mówili tedy niektórzy z faryzeuszów: Nie jest ten człowiek od Boga, bo nie chowa szabatu. A drudzy mówili: Jakże może człowiek grzeszny te cuda czynić? I było rozdwojenie między nimi.

✝

Może wyda się przesadą, że liturgia tej niedzieli zwraca znów naszą uwagę na chrzest przez ustępy Pisma św. Jednak co nam życie wielu katolików wykazuje? Nie przeżywają tego ważnego sakramentu i zapominają o godności jaką im daje. Albo taki powszechny fakt. Już małym dzieciom rodzice wyprawiają festyn na urodziny, a co mówić o dorosłych. Zapożyczono ze Stanów Zjednoczonych odpowiednie życzenia, które śpiewa się na cześć solenizanta. A jak się zapytać kogoś, kiedy był chrzest jego, to nie wie. A przecież przez chrzest dopiero człowiek rodzi się naprawdę dla Boga i dla swojego wiecznego szczęścia, czyli że staje się przybranym dzieckiem Bożym i dziedzicem Królestwa Niebieskiego. Jak mało katolików naśladuje świętego króla Ludwika, który więcej odwiedzał kościół, w którym był ochrzczony niż w którym był namaszczony na króla. Nie dziwmy się, że teraz po Soborze Watykańskim tak dużo mówi się o tym sakramencie. Dlatego używa się rozmaitych porównań, żebyśmy coraz lepiej oceniali dobrodziejstwa tego Sakramentu. Oto pierwsza lektura mówi nam o namaszczeniu Dawida — prostego pasterza — na króla i oto zaraz "obrócony jest duch Pański na Dawida od onego dnia i na potem". Tak przez chrzest św. zwykły człowiek staje się dzieckiem Bożym, świętynią Ducha św. To większa godność niż królewska. Św. Paweł używa innego porównania. Grzesznik pozostaje w ciemnościach, bo stracił łaskę chrztu, która oświecała jego duszę. Chrystus jest światłem, a ochrzczony ma być nosicielem tego światła wśród ludzi, czyli prowadzić życie naprawdę chrześcijańskie: "Niech świeci światłość wasza przed ludźmi". Ewangelia używa innego porównania: Ślepy od urodzenia przejrzał. Co za radość! Przedtym nie znał Chrystusa, teraz z całą odwagą staje się Jego wyznawcą i nic sobie nie robi z kpin faryzeuszów. Czyż każdy ochrzczony, czyli oświecony wewnętrznie i wierzący w Boga nie powinien naśladować tego biedaka i wszystkim ogłaszać dobrodziejstwa sakramentu chrztu i zachęcać do dobrych uczynków?

KS. Z. P.

TRZY TEZY O. RAHNERA

Przemawiając w Salzburgu do 50 dziennikarzy, stypendystów katolickiego instytutu publicystyki, o. Karol Rahner wysunął trzy tezy, które człowiekowi o formacji naukowej muszą — jak powiedział — unaocznić sens chrześcijaństwa. Te trzy tezy przedstawiają się w największym skrócie następująco: 1) Każdy człowiek może sobie uświadomić, że nie świat nie rozpoczyna się razem z nami. 2) Religia ma zawsze związek z społecznością, nie może się więc zamykać w sferze wyłącznie subiektywnej, osobistej — oznaczałoby to zupełną dowolność. 3) Mimo długiej historii ,obejmującej też niesłychanie rozległe dziedziny historii ducha, chrześcijaństwo jest w istocie rzeczą prostą. Ostatecznie stwierdza ono, że istnieje tajemnica, wyprzedzająca wszelki ludzki racjonalizm nie dająca się objąć i przeniknąć człowiekowi.

Jeżeli chodzi o normy etyczne, których uczy Kościół, sprowadzają się one ostatecznie do dwóch nienaruszalnych wzorców. Pierwszym jest przykazanie miłości Boga, drugim — przykazanie miłości bliźniego.

KOŚCIÓŁ POLSKI W LONDYNIE

Kościół polski w Londynie zostanie w najbliższym czasie odnowiony. Ks. infułat Staniszewski wezwał wiernych do składania datków na ten cel. Chciałby — jak pisze — przed odejściem z obecnie piastowanego stanowiska przeprowadzić kompletny remont kościoła.

INTER NOS

W Hiszpanii, staraniem Polskiej Misji Katolickiej, kt[illegible] rej Rektorem jest ks. prałat Marian Walorek ukazuje się miesięcznik pt. "Inter nos" (Między nami!), będący oficjalnym organem Misji, łączącym nielicznych Polaków zamieszkałych na Półwyspie Iberyjskim.

Trzeba przyznać, że "Inter nos" jest pismem nadzwyczaj ciekawym. Każdemu Polakowi-katolikowi daje wielką dozę pożywki duchowej. Można zaznaczyć, że sława tego miesięcznika rozchodzi się i poza granice Hiszpanii.

REALIZM PIEKŁA

Piekło jest groźną rzeczywistością, choćby nawet współczesny człowiek wydawał się tracić z oczu straszne niebezpieczeństwo wiecznego zatracenia. Zwrócił na to uwagę Ojciec św.: "Rzeczy ostateczne są osłonięte obłokiem tajemnicy co sprawia, że człowiekowi nawet trudno je sobie trafnie wyobrazić. Nie wielu mówi o rzeczach ostatecznych i to co mówią jest odrobiną. Ześwieczczenie dzisiaj sprawia, że tracimy świadomość straszliwego niebezpieczeństwa odnośnie do naszego przyszłego życia, lecz Sobór przypomniał nam o prawdach eschatologicznych, które nas dotyczą, w tym także straszną prawdę o możliwości wiecznej kary zwanej piekłem, o czym Chrystus mówił otwarcie". Po opublikowaniu tej wypowiedzi pojawiły się listy do redakcji pism. Świadczą one nie tylko o trudności w zrozumieniu rzeczywistości piekła, ale także o tym, że jest to temat niemodny i rzadko poruszany, chociaż należy do podstawowych prawd chrześcijaństwa.

"GŁOS SOBORU" W JUGOSŁAWII

W Belgradzie stolicy Jugosławii nawet w podmiejskich parafiach katolickich można nabyć w niedzielę po nabożeństwie gazetę "Głos Soboru". Pismo to podlega cenzurze rządowej, ale — jak dotąd — raz tylko zostało skonfiskowane. Pismo ma ćwierć miliona nakładu. W Jugosławii siostry Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo są główną podporą Kościoła. W szpitalach są traktowane tak samo, jak świeckie pielęgniarki, a ich zarobki pokrywają znaczną część kosztów dzieł kościelnych.

O UMIĘDZYNARODOWIENIE JEROZOLIMY

Umiędzynarodowienie Jerozolimy zaproponował na konferencji prasowej rektor uniwersytetu w Beirucie (Liban). Podkreślił on szczególny charakter tego świętego miejsca i wypowiedział się za koniecznością stworzenia dla Jerozolimy takiego statutu, by żadna ze wspólnot tu żyjących nie była pozbawiona swoich praw. Chodzi o stworzenie "tryumwiratu" żydowsko-muzułmańsko-chrześcijańskiego, który by zarządzał tym miastem. Tryumwirat, na którego czele stałby kolejno każdy z jego członków posiadałby swoją siedzibę w Jerozolimie i znajdowałby oparcie w Organizacji Narodów Zjednoczonych.

KS. BISKUP KACZMAREK ORDYNARIUSZEM GDAŃSKIM

Na wakującą od chwili śmierci ks. bpa. Edmunda Nowickiego biskupią siedzibę w Gdańsku Ojciec św. mianował ks. biskupa Lecha Kaczmarka, który pełnił ostatnio funkcję wikariusza kapitulnego diecezji gdańskiej.

Przypomnijmy w tym miejscu, że zmarły ks. biskup Nowicki był w okresie powojennym pierwszym pełnoprawnym polskim ordynariuszem diecezji gdańskiej. Z jego osobą łączyła się więc w świadomości katolików polskich sprawa unormalizowania w tej diecezji administracji kościelnej, co — jak wiadomo — nie nastąpiło jeszcze w odniesieniu do innych naszych diecezji na Ziemiach Północnych i Zachodnich.

Ks. biskup Lech Kaczmarek urodził się w 1909 r. w Poznaniu. W roku 1929 wstąpił do Seminarium Duchownego w Gnieźnie. Studia uniwersyteckie odbywał w rzymskim papieskim "Gregorianum", gdzie uzyskał dwa doktoraty: w zakresie filozofii i teologii. Święcenia kapłańskie otrzymał w r. 1936.

SUKCES BROSZUREK KATOLICKICH

Dwa miliony broszurek Catholic Truth Society (CTS) rozsprzedano w ciągu ubiegłego roku głównie ze skrzynek po kościołach w Anglii. Oprócz tego rozeszło się 40 tys. broszurek o 40 męczennikach kanonizowanych w 1970 roku. Temat tem broszur były: kwestie nauki i wiary, sprawy społeczne, zwłaszcza zaszłe w ubiegłym roku zmiany liturgiczne we Mszy św. i Sakramentach oraz żywoty św. Tomasza Becketa i Jana Fishera. Tak wysoka liczba rozsprzedanych broszur to dzieło głównie 3.157 zarejestrowanych, cplekmujących skrzynek z broszurami w kościołach CTS otrzymała w roku 1970 legatów testamentarnych na sumę Ł. 5.910.

SIOSTRY FRANCISZKANKI W ZĄBKOWICACH ŚLĄSKICH

Dom zakonny Sióstr Franciszkanek w Ząbkowicach Śląskich obchodził ostatnio 100 rocznicę swej działalności w Polsce. W uroczystości jubileuszowej wziął udział ks. biskup W. Urban, sufragan wrocławski, który odprawił Mszę św. i wygłosił okolicznościowe kazanie. Siostry Franciszkanki mają siedzibę w zabytkowym klasztorze podominikańskim.

LIVRARIA S. V. D.

FOLHINHAS DO SAGRADO CORAÇÃO DE JESUS, ETC.

Rua Emiliano Perneta, 422 — Fone: 22-0136

CURITIBA — PARANÁ

WIEŚCI Z POLSKI

LUDNOŚĆ POLSKI NA TLE INNYCH KRAJÓW

(FEI) — W jednej z ostatnich publikacji pt. "Gospodarka polska na tle wybranych krajów europejskich" Główny Urząd Statystyczny (GUS) — jak informuje tygodnik warszawski "Życie Gospodarcze" — podjął "pierwszą próbę analizy rozwoju społeczno-gospodarczego Polski", poczynając od spraw demograficznych. Jeśli chodzi o ten ostatni problem wspomniany tygodnik, powołując się na nową publikację GUS, podaje w procentach straty wojenne Polski i niektórych innych krajów europejskich (bez ZSSR).

Potwierdzają one znany powszechnie fakt, że podczas drugiej wojny światowej Polska poniosła stosunkowo największe straty ludzkie, zginęło bowiem 22 procent jej ogółu ludności, gdy np. dla Jugosławii straty te oszacowano na 11 proc., dla Czechosłowacji i Francji — na 1,5 proc. dla Wielkiej Brytanii — na 0,8 proc., a dla całych Niemiec — na około 8-9 procent. "Po odbudowie zniszczeń i powojennych migracji — pisze "Życie Gospodarcze" — mieliśmy stosunkowo największy przyrost ludności". Dane jednak, które podaje ów tygodnik nie są dokładne, jeśli chodzi m. in. o wzrost ludności Polski w latach 1950 - 1959. Polska w 1969 r. nie liczyła 33 miliony ludności, a osiągnie tę liczbę dopiero w maju br.

Według danych "Małego Rocznika Statystycznego 1971 r." (str. 360) w latach 1950 - 1970 ludność wspomnianych wyżej krajów wzrosła: Polski — o 7,7 miliona do ponad 32,5 miliona osób, Jugosławii — o 4,2 miliona do ponad 20,5 mln., Czechosłowacji — o 2,1 mln. do ponad 14,4 mln., Francji — o 9 mln. do 50,7 mln., Wielkiej Brytanii — o 4,9 mln. do 55,5 mln. (rok 1969), Niemiec Zachodnich — o 11,6 mln. do ponad 59,4 mln. (ludność Niemiec Wsch. zmalała z 18,3 miliona do ponad 17 mln.), Związku Sowieckiego — o 62,8 mln. do ponad 242,8 miliona.

BUDŻET POLSKI NA ROK 1972

Tylko 1,5-miliardowa nadwyżka dochodów

(FEI) — W ostatniej dekadzie stycznia br. — jak informowały dzienniki warszawskie — Rada Ministrów z udziałem przewodniczących Wojewódzkich Rad Narodowych dokonała oceny wykonania ubiegłorocznego planu gospodarczego i budżetu. W toku tych narad stwierdzono, że dla "umocnienia równowagi ekonomicznej" będzie musiała być wykonana dodatkowa produkcja wartości około 20 miliardów złotych. Jak wiadomo w dniu 22 grudnia ub. r. Sejm uchwalił budżet państwa na rok 1972. Preliminowano w nim dochody w wysokości ponad 408,5 miliarda złotych, wydatki zaś w wysokości około 407 miliardów zł. Tym samym nadwyżka dochodów nad wydatkami wynosi tylko około półtora miliarda zł. M. in. "Trybuna Ludu" (nr 356) podała, że na inwestycje w gospodarce narodowej przeznacza się w tym budżecie około 270 miliardów zł.

W związku z wydarzeniami grudniowymi 1970 r., po których w budżecie na rok 1971 wprowadzono szereg zmian, dotąd dokładnie nie wiadomo, jak kształtowały się dochody i wydatki w 1971 r. Jeśli chodzi o ostatnie dwa lata rządów Gomułki, "Mały Rocznik Statystyczny 1971 r." (str. 341) podaje, że w roku 1969 dochody budżetu państwa wyniosły 357,6 miliarda zł, wydatki zaś — 351,5 miliarda zł, a w 1970 r. dochody 389,6 miliarda zł, rozchody — 378,8 miliarda zł. Tak więc nadwyżka dochodów nad rozchodami wyniosła w 1969 r. 6 1 miliarda, a w 1970 r. — 10,8 miliarda zł, łącznie 16,9 miliarda zł.

150-LECIE NAJSTARSZEGO MUZEUM W POLSCE

Na mocy decyzji Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 21 września 1821 r. powstało Muzeum Publiczne i Szkolne Województwa Płockiego, które skomasowało dotychczasowe zbiory Szkoły Wojewódzkiej i Towarzystwa Naukowego Płockiego. Obecnie ta zasłużona dla Mazowsza i Kraju placówka nosi nazwę Muzeum Mazowieckiego, mieści się w zabytkowym budynku przy ul. Narutowicza 2, wzniesionym w 1832 r. w stylu klasycystycznym i dysponuje 13 salami wystawywymi.

Liczące około 4 tysiące eksponatów zbiory muzealne eksponowane są w działach archeologii, etnografii, historii i sztuki. W grupie zasługujących na szczególną uwagę militariów znajdują się m. in. miecze z XIII - XIV wieku wydobyte z dna Wisły, szabla polska z XVII w., kamienne kule armatnie, pistolety z XIX wieku, pamiętniki z Powstania Styczniowego, a wśród nich rękopis jednego z przywódców powstania — Zygmunta Paderewskiego, straconego przez carskich siepaczy w Płocku 23 maja 1864 roku.

Okres ostatniej wojny i okupacji ukazują liczne eksponaty. Są tutaj okazy broni, mundury, odznaki, dokumenty obrazujące walki partyzanckie, a także pamiątki z hitlerowskich więzień i obozów koncentracyjnych (pasiaki, grypsy, produkty pracy więźniów).

Okres od 21 września 1971 roku do 21 września 1972 roku ogłoszony został rokiem jubileuszowym Muzeum Mazowieckiego.

"DNI JÓZEFA ELSNERA"

Opole — Koronną imprezę tego roku są w Grodkowie na Opolszczyźnie "Dni Józefa Elsnera", poświęcone tej wybitnej postaci polskiego Oświecenia. Wieloletnia działalność artystyczna, pedagogiczna i organizatorska Elsnera, zasłużonego kompozytora i budowniczego polskiej kultury muzycznej w pierwszej połowie XIX wieku związana jest głównie z Warszawą. Z Opolszczyzną łączy go miejsce urodzenia. Tworzył zawsze "ku pożytkowi dobra wspólnego".

Jako kompozytor pozostawił po sobie liczne pieśni, kantaty, oratoria, symfonie i opery. Najcenniejszymi są utwory o tematyce społecznej i narodowej. Elsner jest m. in. autorem muzyki do słynnych strofi Ignacego Krasickiego "Święta miłości kochanej Ojczyzny". Tegoroczny program III Dni Elsnerowskich w Grodkowie różni się koncepcją od poprzednich. Za centralną pozycję obchodu uznano prawykonanie 4 utworów, nagrodzonych na I Ogólnopolskim Konkursie Kompozytorskim im. J. Elsnera.

UTWORY SIENKIEWICZA TŁUMACZONE NA 48 JĘZYKÓW

Warszawa — Spośród pisarzy polskich Henryk Sienkiewicz bije rekordy popularności wśród czytelników i wydawców zagranicznych. Tylko w latach 1945 - 1970 w różnych krajach świata ukazało się 465 wydań jego książek w różnych językach. Utwory H. Sienkiewicza przetłumaczono zostały na 48 języków.

POLSKA LITERATURA W OBCYCH JĘZYKACH

Prawie 5.000 tytułów dzieł polskiej literatury pięknej, ukazało się na całym świecie w latach 1945 - 1970 w nakładach na różne języki. Najszybszy wzrost liczby tłumaczonych utworów, zwłaszcza autorów współczesnych, nastąpił w ostatnich latach. Tak np. w 1969 r. tylko pośrednictwem Agencji Autorskiej sfinansowano 109 umów na przekłady dzieł polskiej literatury, w 1970 r. zaś zawarto już 131.

AUTOSTRADA ŚLĄSK — KRAKÓW

Katowice — Wiosną przyszłego roku ruszą zakrojone na olbrzymią skalę roboty przygotowawcze do budowy magistrali Śląsk — Kraków, przede wszystkim prace ziemne. Całkowite ukończenie prac robót i przekazanie autostrady do użytku nastąpi jeszcze w latach osiemdziesiątych. Przypuszczalnie przed 1976 r. ruszy ruch na otwarcia ruchu będzie pierwszy odcinek trasy ekspresowej Śląsk — Kraków. Samochody będą jeździły trasą z szybkością od 100 do 140 km na godzinę.

LUDWIK GALLET

KAPITAN CZART

(PRZYGODY CYRANA DE BERGERAC)

Przełożył z francuskiego Wiktor Gomulicki

89)

— Ani myślę! — oświadczył Cyrano, zawsze gotów stawiać czoło niebezpieczeństwu. — Gdybym się wymykał kryjomo, znaczyłoby to, że się boję, a wiesz, do króćset! że tak nie jest i nigdy nie bywało.

IV

Złączywszy się ze swymi sprzymierzeńcami, to jest z oberżystą i jego przyjaciółmi, wójt okazał im twarz zafrasowaną i w kilku słowach opowiedział, co go spotkało.

Wszyscy powrócili do oberży, gdzie złożono walną radę, mającą obmyśleć najlepszy plan działania.

— Nie chciałbym narazić się na gniew pana hrabiego — rzekł Cadignan. — Sądzę przeto, że należy działać ostrożnie, w jak największej cichości, oszczędzając przede wszystkim pana de Coignac. Byłoby najlepiej zebrać się na drodze do Cussan, w pewnym oddaleniu od zamku, i pochwycić czarownika, gdy tamtędy będzie przejeżdżał.

— Wezmę kropidło, aby go egzorcyzmować! — oświadczył zakrystian.

— To nie zaszkodzi — potwierdził Cadignan.

— A ja rusznicę — dodał Landriot.

— To jeszcze lepsze. Inni niech się zaopatrzą w grube kije, kosy, noże i mocne sznury do skrępowania więźnia. Garisac, Piotr Cornu i Lescuyer staną na czatach w pobliżu zamku i gdy tylko czarownik ukaże się, przybiegną natychmiast zawiadomić nas o tym. Będziemy czekali na prawo od figury.

— Zgoda, panie wójcie! — potwierdzili trzej wymienieni wieśniacy.

— A teraz rozejdźmy się, aby się przygotować; za godzinę zaś przy figurze! Ja idę przekonać się, czy komórka przy mojej kancelarii jest dostatecznie opatrzona, aby można było zamknąć w niej więźnia. Na wszelki wypadek dodam dwie nowe zasuwy.

Była godzina piąta, gdy Cyrano opuścił Zamek.

Hrabia pospołu z margrabią odprowadzili go aż do głównego placu osady, gdzie na wyraźne żądanie poety pożegnali go, upewniwszy się jednak przedtem, że nigdzie w pobliż'u nie widać niepokojącego zbiegowiska.

Sawinjusz z podniesioną wysoko głową i z piersią wystawioną naprzód przejechał zwolna przez osadę. Orli jego nos i oczy, ciskające błyskawice, napełniały niewymownym strachem wszystkie kumoszki, uprzedzone przez mężów o przygotowanej zasadzce i wystające przed domami umyślnie w tym celu, aby zobaczyć czarownika.

On tymczasem uśmiechał się w sposób iście szatański, jakby czynił sobie igraszkę, którą przejeżdżał nikt nie odważył się przemówić słowa.

Wreszcie dał koniowi ostrogę i szybciej pocwałował, aby wynagrodzić czas stracony na tej bohaterskiej paradzie.

Tymczasem przy figurze Cadignan z gromadą wieśniaków, około dwudziestu ludzi liczącą, wyczekiwał cierpliwie na swą ofiarę.

Oberżysta pełnił obowiązki adjutanta przy grubym wójcie, który nadto miał przy boku swego pisarza, gotowego do skreślenia w potrzebie urzędowego protokułu, oraz zakrystiana z olbrzymim kropidłem, moknącym w wielkim miedzianym naczyniu z wodą święconą.

Wieśniacy uzbrojeni byli w kosy, w cepy i stare rusznice. Arsenał środków rycerskich i kościelnych znajdował się w komplecie.

Prócz tego, oberżysta, jako biegły i przewidujący strategik, przeciągnął gruby sznur przez całą szerokość drogi.

Sznur ten, przymocowany do dwóch mocnych kołków dębowych i rozciągnięty w wysokości jednego łokcia od ziemi, przy zapadającym zmroku był prawie niewidocznym, barwa bowiem jego zlewała się w jedno z barwą piasku na drodze. Liczono wiele na ten środek, w razie gdyby Cyrano, wytrzymawszy pierwsze natarcie, chciał szukać następnie ocalenia w ucieczce.

Piotr Cornu — jeden z trzech szpiegów, wybranych przez wójta z gromady, przybiegł niebawem zdyszany na placyk pod figurą.

— Jedzie! już jedzie! — zawołał.

Wszyscy chwycili za broń. Zakręcająca się w tym miejscu droga nie pozwalała widzieć jeźdźca, usłyszano jednak jak najwyraźniej tętent kopyt jego wierzchowca.

Cadignan miał chwilę słabości. Nie trwała jednak ona długo. Przypomnienie słów starościńskiego delegata, myśl, że idzie tu o dobro społeczeństwa i religii, najbardziej zaś widok licznej uzbrojonej eskorty — słabość ową wprędce rozproszyły.

Rozproszyły nawet tak dalece, że w chwili, gdy Sawinjusz w przekonaniu, iż pozbył się już niedorzecznych prześladowań wójta, wjeżdżał śmiało na placyk pod figurą, znalazł się twarz w twarz z zaciętym wykonawcą prawa.

C. d. n.

POLONIA ZAGRANICZNA

NIEMCY ZACHODNIE:

POWIEŚĆ O EMIGRANTACH

Z końcem grudnia 1970 i początkiem stycznia 1971, Związek Pisarzy Polskich na Uchodźstwie, dzięki hojności Polskich Kompanii Wartowniczych i Technicznych w Niemczech, ogłosił konkurs na powieść o naszej emigracji. Termin nadsyłania prac był wyznaczony na 30 października 1971. Obecnie okazała się konieczność przedłużenia terminu do 31 stycznia 1972, ponieważ na skutek strajku poczty angielskiej (na początku bieżącego roku), ogłoszenie konkursu dotarło do innych krajów blisko z dwumiesięcznym opóźnieniem.

WIELKA BRYTANIA:

30-LECIE BRYGADY KARPACKIEJ

30 lat minęło od chwili udziału Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich w obronie twierdzy tobruckiej i pierwszego po tragicznym wrześniu zwycięstwa wielkiej jednostki polskiej nad wojskami państw "Osi".

W 30 rocznicę pamiętnych walk pozostali przy życiu dawni żołnierze SBSK wskrzesili w swej pamięci przebieg tych dni chwały — i żywej nadziei, że trudy ich poniesione na pustyni afrykańskiej, przybliżą godzinę wyzwolenia Kraju.

Brygada Karpacka zawsze była oryginalną, i swoją 30 rocznicę też uczciła oryginlnie: nie zwyczajowym obiadem koleżeńskim, lub zabawą, lecz dobrze opracowanym i zorganizowanym wieczorem wspomnień. Przedstawiono na nim zebranym kolegom i gościom niespotykany film dźwiękowy, żywe słowa uczestników tego dramatu, wywołujące niezapomniane obrazy przeszłości w duszy każdego Tobrukczyka.

USA:

ZJAZD POLSKO-AMERYKAŃSKICH HISTORYKÓW

Tegoroczny zjazd Polsko-Amerykańskiego Stowarzyszenia Historycznego Polish American Historical Association, PAHA), odbył się w dniach 27 i 28 grudnia w New Yorku. Sekretarzem wykonawczym i przewodniczącym Komitetu Zjazdowego PAHA, był ks. dr Mieczysław J. Madaj.

Obrady zjazdowe toczyły się w Americana of New York, a w przeddzień otwarcia obrad odbyło się posiedzenie Egzekutywy i Rady Doradczej PAHA.

Program zjazdu został przygotowany przez Komitet Programu z prezeską PAHA, Bernardine Pietraszek, De Paul Univeristy —Chicago, a nad przygotowaniami organizacyjnymi na terenie New York czuwał lokalny komitet, na czele którego stał dr Eugene Kusielewicz, prezes Fundacji Kościuszkowskiej.

Obrady zjazdowe toczyły się w czasie czterech sesji, poświęconych na prelekcje i dyskusje na tematy naukowe i organizacyjne.

FRANCJA:

"HISTORIA POLSKI" PO FRANCUSKU

Pod przewodnictwem Rogera Portala, prof. Sorbony i prezesa Instytutu Studiów Slawistycznych, odbył się w Paryżu odczyt członka Polskiej Akademii Nauk, prof. Stefana Kieniewicza pt. "Szanse powstania polskiego w roku 1863". Odczyt zgromadził wielu naukowców francuskich i polskich. Nie tylko sam odczyt interesował zebranych. Prof. Kieniewicz bowiem przebywa we Francji w związku z zakupieniem przez największą francuską firmę dystrybucyjną "Hachette" kilku tysięcy egz. "Historia Polski" w języku francuskim, opracowanej przez zespół Polskiej Akademii Nauk pod przewodnictwem profesora Kieniewicza i wydanej przez Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

KANADA:

ZMIANY NA STANOWISKACH W POLSKIEJ SEKCJI C.B.C. W MONTREALU

Jak ostatnio donosi prasa montrealska zastępcą szefa polskiej sekcji CBC w Montrealu został mianowany p. Ryszard Serafinowicz.

Pan R. Serafinowicz pracuje w polskiej sekcji CBC od marca ubiegłego roku. Przyjechał z Polski w roku 1970.

W Warszawie pracował jako spiker w polskiej telewizji w specjalnym programie dla młodzieży.

Jako specjalista od spraw młodzieżowych był wydelegowany przez CBC w Montrealu na Zjazd Kongresu Młodzieżowego w Winnipegu. Brał żywy udział w obradach Kongresu Młodzieżowego jako gość obserwator.

Przebywa w Kanadzie jako "landed imigrant".

BELGIA:

SEJMIK POLONII BELGIJSKIEJ

W grudniu ub. roku odbyło się w Brukseli, w lokalu koła SPK Walne Zebranie Naczelnego Komitetu Wolnych Polaków w Belgii.

Około 50 delegatek i delegatów reprezentowało wszystkie organizacje, wchodzące w skład Komitetu.

W dyskusji poruszano nie tylko zagadnienia związane z pracą Zarządu, ale korzystając z tak licznej obecności przedstawicieli wielu organizacji, zwrócono uwagę na zagadnienia, które winny być uwzględniane przede wszystkim w działalności opszczególnych Stowarzyszeń.

I tak zwrócono uwagę na aktualny wciąż problem przetrzymywania jeszcze od wojny Polaków w Rosji. Szereg rodzin z tego powodu jest rozbitych. Polecono więc Zarządowi rozważanie możliwości wszczęcia odpowiedniej akcji.

Celem zwiększenia łączności międzyorganizacyjnej apelowano, aby biuletyny organizacyjne były wysyłane i do Zarządu Komitetu i do Zarządów poszczególnych organizacji, należących do Komitetu.

Przedstawiono kilka projektów praktycznych, realizacja takich przyczyniłaby się do zwiększenia funduszów Zarządu.

Mówiono w związku z młodzieżą o szkołach polskich i Ośrodku Wakacyjnym Macierzy Szkolnej w Comblain la Tour i potrzebie większego jeszcze zainteresowania się nim ogółu.

Podkreślono, iż w planowaniu na dłuższą metę uwzględniać trzeba zachodzące od czasu wojny przemiany w łonie wychodźstwa.

Problem integracji nabiera znaczenia i to jest zjawiskiem naturalnym. Chodzi o to, aby proces ten dokonywał się z korzyścią dla sprawy polskiej. Potrzebne tu jest jeśli chodzi o Belgię, dokładne śledzenie przemian struktury państwowej i możliwości uzyskania w ramach belgijskiego ustawodawstwa pomocy dla pracy kulturalnej, szczególnie młodzieżowych organizacji, których członkowie w zdecydowanej większości posiadają belgijskie obywatelstwo.

Dokonuje się zjednoczenie Europy. Wydaje się oczywistą konieczność nawiązania ściślejszych kontaktów między skupiskami polskimi tych krajów, gdyż unifikacja Europy stwarza nowe możliwości i dla polskiej działalności. Chodzi o to, aby się do możliwości tych przystosowywać i je wykorzystać.

DZIAŁ POETYCKI

GŁÓD

Mówią, że głód jest najgorszy
I nie łatwo go przetrzymać.
Do śmierci niejeden skorszy,
Na którą przestał się zżymać.

W głodzie tragedia życiowa.
Pozbawia siły fizyczne.
Zanika odporność zdrowa,
Krzyżują się linie styczne.

Najtrudniej nie myśleć, nie czuć,
Najłatwiej być obojętnym.
Dobrocią niedolę ukróć,
Życie uczynisz mniej smętnym.

Podajcie kawałek chleba,
Dziecinie, co jest zgłodniała.
Tak mało współczucia trzeba,
By suto nakarmić — małą.

1929 NEIL

Paczki PEKAO DO POLSKI

Najtaniej, najszybciej i najsprawniej otrzyma Rodzina i Przyjaciele w Polsce

POMOC

przez PACZKI PEKAO tak zw. "DO WYBORU" oraz PACZKI SPECYFIKOWANE wg. katalogu.

PEKAO posiada Paczki: żywnościowe, ze świeżymi owocami, słodyczami, upominkami dla Pań, Panów i Dzieci, maszyny do szycia, maszyny dziewiarskie, lodówki, sprzęt motorowy tj. samochody, motocykle, opony, materiały budowlane, włókiennicze, inwentarz żywy, tj. krowy, świnie. Węgiel, koks, meble i wiele innych rzeczy...

Tylko Paczki PEKAO wolne od cła

WIELKI ASORTYMENT LEKARSTW AMERYKAŃSKICH

GOTOWE DO ODBIORU APARTAMENTY I DOMKI

NOWA WIELKA ZNIŻKA SAMOCHODÓW

			Prod. POLSKIEJ	
1)	art.	20038	"FIAT 125 P" — 1300 cm	$ 1.330
2)	"	20048	"FIAT 125 P" — 1500 cm	$ 1.480
3)	"	20008	"WARSZAWA 223"	$ 1.250
4)	"	20028	"WARSZAWA 224"	$ 1.250
5)	"	20148	"WARSZAWA-COMBI" 223	$ 1.350
6)	"	20024	"SKODA S100"	$ 1.370
7)	"	20124	"Wartburg de Luxe"	$ 1.470

Po informacje i Katalogi należy zgłaszać się do:

PRZEDSTAWICIELKI Upoważnionej przez PEKAO New York,

p. Haliny BERGMAN,

Caixa Postal N.º 5127 — Tel.: 220-39-65
01000 SÃO PAULO

RÁDIO CAMBIJÚ

ZYE - 348 - 1520 KHZ — A VOZ CATÓLICA DO PARANÁ

Boa música, Clube dos Sócios, Têrço em Família, Hora da Música Polonesa (aos domingos das 15 às 16 horas), Homenagens, Anúncios.

Avisos e Recados para Amigos.

ARAUCÁRIA — FONE: 100 — PARANÁ

KĄCIK RODZINNY:

WYCHOWANIE A POKÓJ

Pokój jest dobrem, cennym dla całej ludzkości. Kiedy rewolucje i wojny rozpętają się, przynoszą za sobą różne tragedie. Wtenczas pragnienie pokoju wzrasta; ludzie wzdychają do pokoju.

Naród Żydowski, podobnie jak inne narody świata, stacał walki ze swymi sąsiadami. Nawet król Dawid myślał, że dobrze czyni, kiedy miewał potyczki z nieprzyjaznymi sąsiadami. Dopiero rządy Solomona były spokojniejsze. Ale po jego śmierci królestwo zostało podzielone, a ludzie znosić musieli różne cierpienia, wzdychając wciąż do upragnionego pokoju.

Chrystus wyraźnie powiedział: "Pokój zostawiam wam, pokój mój daję wam. Nie tak jak świat daje. Ja wam daję" (Jn 14:27). Powodzenie doczesne nie jest pokojem Bożym, gdyż nie jest trwałe. Możemy stracić zdrowie i je odzyskać, ale niezawodnie przyjdzie starość, cierpienie i śmierć. W rodzinie pokój mogą zakłócać starcia zainteresowań i samolubstwo jednostek. Pokój między ludami jest stale zagrożony, gdyż oparty jest na porozumieniu często wymuszonym. Nawet po przyjściu Chrystusa, Księcia Pokoju, świat nadal pozostaje w niepokoju. Prawie nieustające wojny miały miejsce między różnymi narodami, co trwa do dnia dzisiejszego.

Ale czy mamy rozpaczać widząc, że naprawdę źle się dzieje na ziemi? Czy mamy tracić ducha czytając w dziennikach o różnych zbrodniach, rozruchach, gwałtach, szczególnie wśród młodzieży? Czy nie mamy raczej próbować rozeznawać znaki czasów i szukać tych, którzy są pełni dobrej woli? Pokój jest dziełem ludzi dobrej woli, ale ponad wszystko jest dziełem Boga. Nikt nie może odgadnąć co będzie za pięćdziesiąt czy sto lat, ale są zwiastuny dobrej nadziei w młodzieży naszej i w rozwijających się krajach, chociaż dawne chrześcijańskie narody szybko poganieją.

Chrystus powiedział, że musimy wybierać między Bogiem a mamoną. Świat współczesny wybrał mamonę, zyski, wyzyskiwanie słabych przez silniejszych. Słabsi buntują się a silniejsi bywają rozjątrzeni, na czym cierpi pokój, miłość i sprawiedliwość. Musimy modlić się i działać; musimy starać się znaleźć najlepszą drogę, aby kierować jednostki i ludy drogą pokoju.

Wielka odpowiedzialność spada na barki wychowawców, aby swoich podopiecznych wychowywali w kierunku pokoju. Ludzie narzekają, że wyrabiają zabawki, które pchają dzieci do zabaw wojennych. Trzeba dzieci i młodzież stopniowo i spokojnie kierować, aby ś'ę w pokoju w rodzinie, w szkole, z towarzyszami, a później pokonywać antagonizmy klasowe, konflikty kulturalne i starcia z powodu różnic społecznych, rasowych, etnicznych. O pokój trzeba stale walczyć i starać się szczególnie w wychowaniu młodzieży.

Błogosławieni pokój czyniący. Błogosławieni którzy pracują, aby jednoczyć ludy we wspólnych celach, chociaż często trzeba cierpieć z tego powodu. Błogosławieni ci, którzy piastując urzędy nie szukają własnych interesów, ani swoich najbliższych, ale którzy twierdzą, że istnieje porządek miłości i którzy nie szukają pokoju kosztem krzywd bliźnich, którzykolwiek by oni byli.

Oby rywalizacja między przywódcami była rywalizacją, aby żyć i pracować w duchu pokoju.

SMD.

Perła powabu

Perfumy są nie tylko subtelną ozdobą kobiety, ale również źródłem przyjemności, jakich jej nie daje żaden inny kosmetyk. Toteż są jednym z najbardziej pożądanych darów gwiazdkowych czy imieninowych.

W czasach kiedy perfumy i wonne olejki nie były jeszcze znane, kobiety nacierały się kwiatami i ziołami. Za panowania Ramsesa II, w XIII w.p.n.e., słynne były pachnące ogrody Heliopolisu ale wonnych kosmetyków jeszcze nie produkowano. Miały je później kraje arabskie, wyrób jednak olejków wonnych i pomad przez "enfleurage", tj. wydobywanie zapachu z kwiatów i ziół przez macerowanie ich w tłuszczu, przyszedł znacznie później. Dalsze doświadczenia ujawniły że woda, a jeszcze lepiej wino, wchłania zapachy. Pierwsze olejki i pomady wonne ukazały się w handlu w krajach wschodnich śródziemnomorskich i adriatyckich. Wielkim krokiem naprzód w przemyśle perfumiarskim było osiągnięcie na drodze destylacji czystego alkoholu; dzięki bezwonności i lotności jest on idealnym roztworem dla olejków. We wczesnym stadium perfumiarze używali głównie róż i kwiatów pomarańczy dopiero znacznie później zaczęli używać również wonnych ziół, żywic i balsamów; jeszcze później substancji zwierzęcych.

Dopiero w ostatnim ćwierćwieczu ubiegłego stulecia chemia organiczna zrobiła dostateczne postępy, żeby umożliwić analizę składników zapachów, w wyniku czego zapoczątkowano produkcję zapachów syntetycznych.

Przed I wojną światową producenci reklamowali perfumy wśród odbiorców z tzw. klas wyższych, których stać było na płacenie bardzo wygórowanych cen. Żeby przyciągnąć szersze masy przemysł perfumeryjny w Europie, zamiast obniżyć ceny dobrych perfum i uprościć luksusowe opakowania, rzucił na rynek słabe roztwory wonne niealkoholowe lub słabo alkoholowe w prymitywnym opakowaniu. Rezultat był taki że nikt ich nie kupował, producenci zarzucili więc nimi bazary krajów wschodnich.

Przy ogromnie rozwiniętym i zmechanizowanym przemyśle perfumiarskim i przy możliwościach konsumpcyjnych szerokich warstw społecznych dobre perfumy mogłyby być bez porównania tańsze, niż są obecnie, ale reklama, często wyrafinowania sugestywna, jest przyczyną wysokiej ich ceny, jak powiedział mi pewien perfumiarz artysta w swoim zawodzie, lecz wyzuty ze spryciarstwa kupieckiego. Inny, równie wybitny, ale lis kupiecki, jest zdania, że badania rynkowe, obejmujące "prawdziwe przyczyny psychologiczne" dla których kobieta pragnie perfum, wykazały, że czynnik luksusu i wysokiej ceny gra rolę decydującą. Im droższe perfumy, tym bardziej kobieta ich pragnie.

Fakty potwierdzają tę tezę.

Tymczasem nie cena jest ważna, tylko to, żeby zapach harmonizował z temperamentem, charakterem, trybem życia i stylem ubrania kobiety. Podkreślenie erotyzmu za pomocą perfum czy dążenie do oszołomienia nimi mężczyzny jest rzadko skuteczne a zawsze wulgarne.

Zdaję sobie sprawę, że jest to mój punkt widzenia ale jestem pewna, że na powab kobiety składa się pielęgnowany wygląd, szyk w ubraniu, osobisty wdzięk, a potem dopiero zapach dobrych perfum. Jednej kropli, nie więcej.

Hestia

Compro Ações

Compro Ações da Willys, Arno, Estrêla, Artex, Móveis Cimo, Ipiranga, Prosdócimo, etc.

Cartas ao sr. Elisiário Boeira, Caixa Postal, 2.130, ou pessoalmente, à Rua Albano Reis, 1.119 (Bom Retiro), ou ainda, pelo telefone: 23-0089. Pago no ato.

CURITIBA — PARANÁ

Uśmiechnij się...

TO CO INNEGO

Dzień jak marzenie. Rodzinka wybrała się na plażę. Tadzio zwraca się do mamy:

— Mamusiu, pozwóż mi trochę popływać!

— Mowy nie ma! Chcesz się utopić? Mówiłam ci, że fale tutaj są bardzo niebezpieczne.

— A tatusiowi pozwoliłaś!

— To całkiem co innego. Tatuś jest ubezpieczony.

TYM RAZEM NIE

Przypadkowy przechodzień pyta wędkarza nad potokiem.

— Dlaczego pan taki zdenerwowany?

— A to przez to wędkarstwo!

— Dziwne, powszechnie się mówi, że wędkarstwo koi nerwy.

— Ma pan rację, ale tu nie wolno łowić...

SZKODA, ŻE NIE WCZEŚNIEJ

Oddział chirurgiczny w szpitalu. Jeden pacjent zwraca się do drugiego z uwagą:

— Zdaje mi się, że już pana gdzieś widziałem.

— Idiota! Gdyby mnie pan widział prowadząc samochód, nie leżelibyśmy tutaj obydwaj!

GŁUPSTWO

Żona w teatrze trąca łokciem męża:

— Popatrz, ten pan, siedzący obok ciebie, w najlepsze śpi!

— A ty mnie budzisz z powodu takiego głupstwa...

- Atomizador "Tobatta"
- Adubos Completos
- Adubo Líquido "ENVY"
- Sulfato de Amônio
- Nitroácloio "Petrobrás"
- Termofosfato "Yoorin"
- Farinha de Ossos
- Inseticidas

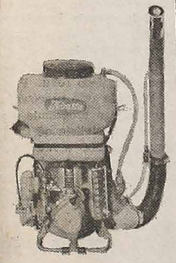

Adubos Boutin Ltda.

Av. 7 de Setembro, 2.067 — Fone: 24-1296 — cx. p. 1130

CURITIBA — PARANÁ

INDICADOR PROFISSIONAL

Lekarze:

DR. LUDOVICO RYDYGIER
MÉDICO

Estágio Hospitalar de 4 anos nos Estados Unidos. — Cursos de Especialização na New York Polyclinic Medical and Hospital —

Consultório: Rua Barão do Rio Branco, 63 - Fone: 23-8494 — 14.º andar — Conjunto, 1411 — Edifício Barão do Rio Branco.

Residência: Rua do Herval, 182 — Fone: 22-5473

CURITIBA — PARANÁ

DR. AUGUSTO KISZKA
Clinica Médico Cirúrgica

Médico do Hospital Bom Jesus
Médico da Pref. Municipal.

ATENDE:

Hospital: das 8 às 12 horas.

Consultório: Rua D. Pedro II, 829 — das 15 às 18 horas.

PONTA GROSSA — PARANÁ

DR GABRIEL NOWICKI

Dyplom Uniwersytetu Paryskiego. — Były Profesor Uniwersytetu Parańskiego.

Po powrocie z Europy przyjmuje w *Farmácia Stelfeld*, Praça Tiradentes, 53 od godziny 9-tej do 13-tej.

Choroby ogólne. — Specjalność schorzenia nerek i dróg moczowych.

Rezyd.: Ebano Pereira, 322

Dentyści:

DR WINCENTY FLENIK

Godziny przyjęć: od 8 do 11 i od 2 do 6. Rua Voluntários da Pátria, 620 — Curitiba

DR. NEWTON MAIEWSKI
Cirurgião Dentista

Extrações e dentaduras
em 6 horas

Marechal Deodoro, 211 — 17.º andar - Fone: 23-4650

Res.: 23-0200

Edifício BRADESCO
CURITIBA

DR STANISŁAW PUCHALA
CIRURGIÃO — DENTISTA

CONSULTÓRIO
Av. Ipiranga, 877 — 1.º andar — Sala 116 — Tel.: 35-0839
SÃO PAULO

DR. SILVESTRE GORSKI
CIRURGIÃO DENTISTA

Atende no seguinte horário: segundas, quartas e sextas feiras, das 8,00 às 11,00 e das 15,00 às 19,00 horas.

Às quintas feiras: das 14,00 às 17,00 horas.

AL. Júlia da Costa, 1.190 — Fone: 23-4954 - CURITIBA

Szpitale:

Prevenção do Câncer Ginecológico

Exames com hora marcada
Fone: 22-2222

CASA DE SAÚDE
DR MOYSÉS PACIORNIK

Rua Lourenço Pinto, 81
CURITIBA — PARANÁ

Adwokaci:

DR LUCJAN KASPSZAK

Pça. Osório, 45 - 1.º and. 105
Telefon: 23-8944 - Curitiba

Załatwia inwentarze, ściąga wszelkie płatności, przeprowadza usuwanie lokatorów, broni sądownie w jakichkolwiek sprawach kryminalnych.

Mówi się po polsku

DR EDWARD ŻELAK

Załatwia sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, inwentarze i notariat. Przeprowadza inwentarze.

Rua Emiliano Perneta n.º 10 — 4 piętro - Conj. 401 (Esq. Pr. Zacarias) - Edif. Quinco - Fone: 24-4006

CURITIBA

DR LEOPOLDO ANTONIO SOKOŁOWSKI

Sprawy cywilne, kryminalne, inwentarze itd.

Prç. Pres. Getúlio Vargas, 68
Tel.: 173 - S. José dos Pinhais
Paraná

ANDRÉ GARDOLINSKI
ADVOGADO

Sprawy cywilne, inwentarze, itd.

Rua dos Andradas, 1270 — con. 104 — Fones: 25-0861 22-1439

PORTO ALEGRE - RGS.

PAULO FILIPAK
ADVOGADO

Causas civeis e comerciais, Inventários da Capital e do Interior. Horário: 9,30 - 11,00 e das 16 às 18 hs.

FELIKS GOLAS
CONTADOR

Registro de firmas na Junta Comercial, contratos, distratos; declarações do imposto de renda. Serviços de contabilidade em geral.

Rua Cândido Lopes, 205 — 2.º andar — CURITIBA — PR.

"ANAIS" STULECIA

Podaje się do wiadomości zainteresowanych, że wyszedł z druku szósty numer "ANAIS DA COMUNIDADE BRASILEIRO-POLONESA", wydany przez Superintendencję Stulecia Osadnictwa Polskiego w Paranie, w języku portugalskim, zawierający materiały historyczne, tyczące się naszego osadnictwa w Paranie.

UWAGA: Już się ukazał szósty tom. Cena Cr$ 20,00

"ANAIS" znajdują się do nabycia pod następującymi adresami:

Redação do Jornal "Lud", Al. Cabral, 846.
Sociedade União Juventus, Rua Carlos de Carvalho, 575 — Curitiba.

Kuchnia Polska

BIGOS

1 kg kapusty kiszonej (lekko przepłukanej) zalać w rondlu zimną wodą, tak by była przykryta, włożyć 1/4 kg wędzonego boczku, pokrojonego w kostkę, listek bobkowy, gotować na niezbyt silnym ogniu około godziny. 1 kg kapusty świeżej, uszatkować, posolić (płaska łyżka soli), wygnieść na misce i po 15 minutach włożyć do rondla z szklankami wrzącej wody z 5 - 6 suszonymi grzybami (użyć wodę, w której namoczyliśmy poprzedniego dnia grzyby). Gotować w otwartym naczyniu 10 minut, przykryć i gotować dalsze pół godziny. Połączyć obie kapusty, dodać 1 kg lepszej kiełbasy pokrajanej w półkrążki i 3/4 kg upieczonej z cebulą wieprzowiny, pokrajanej w kostkę. Dusić na niewielkim ogniu jeszcze 5 minut, po czym dodać 2 łyżki gęstych śliwkowych powideł, wlać szklankę pół-słodkiego wina, mocno podgrzać, lecz już nie gotować. Jeśli bigos jest za rzadki — zlać przed dodaniem wina, odparować nadmiar soku mieszając bigos na dość silnym ogniu. Bigosu nie zaprawiamy mąką. Przed podaniem mocno rozgrzewamy, doprawiając tylko do stanu wrzenia (nie gotujemy).

LISTY Z POLSKI

Z Polski nadchodzą listy i sprawiają mi wiele przyjemności. Przekonałem się, że ta rozrywka jest ciekawa i interesująca, tylko że na nią trzeba poświęcić trochę czasu. Dlatego namawiam dobrze usposobionych i dobrego serca czytelników, żeby wzięli na swoją odpowiedzialność chociaż po jednym z licznych korespondentów z Polski. Wskazanym jest w tym wypadku korespondować pocztą lotniczą, bo zwykła dłużej "podróżuje".

Z treści listów wynika, że Brazylia cieszy się ogólnym zainteresowaniem pośród naszych braci przeważnie młodzieży szkolnej. Ich zagadnienia i wątpliwości są nieraz wprost zaskakujące. Weźmy na przykład pierwszy z otrzymanych listów:

Mieczysław Dolata, dyplomowany mechanik-kierowca, zamieszkały w Warszawie. Posiada też kurs budownictwa. Ukończył 3-letni kurs języka włoskiego i uczy się wieczorami angielskiego. Twierdzi, że ma nieopisaną obsesję odnośnie Brazylii. Pochłonął już wszystkie książki i reportaże o Brazylii jakie mógł uzyskać w Polsce. Mimo tego prosi o wytłumaczenie:

a) dlaczego dąży się tutaj do wytępienia plemion Indian które podobno są pod opieką władz?

b) "trudno mi uwierzyć, pisze, że w XX wieku panuje w Brazylii białe niewolnictwo na plantacjach herva-mate". Widział ten przykry epizod w jednym brazylijskim oglądanym przez niego filmie "Polowanie na ludzi", który sprawił przygnębiające na publiczności wrażenie i negatywną propagandę.

c) "dlaczego — pyta, Brazyljczycy hołdują gigantom? O ile ja wiem to we wszystkim, chociażby w projektowanej największej elektrowni na świecie, o której Pan pisał. W Polsce te sprawy wyglądają inaczej, zamiast jednej dużej, buduje się kilka mniejszych, ale na terenie całego kraju".

d) "dlaczego Brazylia zmieniła nazwę ze Stanów na Republikę i co przez to osiągnęła? Takich i innych pytań miałbym wiele więcej, lecz nie chcę w pierwszym moim liście zanudzać Pana tym co dla niego jest prostą sprawą a dla mnie niezrozumiałą".

Drugi z nich — Bolesław Kleniewski, z Lublina, pisze:

"List pański sprawił mi szczerą radość, za który jestem panu serdecznie wdzięczny. Jak już pisałem, jestem emerytem i przeważnie spędzam czas samotnie, dlatego to wydarzenie było dla mnie świętem"...

"Moje zamiłowanie po za pracą — to teatr kukiełkowy od 30 lat. Zajmuję się zespołami amatorskimi co daje mi ogromną satysfakcję, bo dużo tekstów sam piszę, robię lalki i sam reżyseruję widowiska i biorę udział jako aktor... Czy u was są takie teatry? Pocztówki od Pana bardzo się wszystkim podobały, a oglądało je kilkadziesiąt osób"...

"Przeżyliśmy dwie wojny i okropności okupacji. Okupacja to była rzecz najstraszniejsza; człowiek nigdy nie miał chwili pewności, czy jak kładł się spać, czy jak siadał do posiłku, czy jak wychodził na ulicę. Zawsze się musiał liczyć z tym, że już nie wróci do domu tylko wyleci kominem krematoryjnym. Podczas okupacji ciągle wisiały nad Lublinem chmury dymu z pieców na Majdanku, cuchnące swędem ludzkiego ciała, tylu spalili ludzi. Niemcy to byli w ogóle podobni do dzikich zwierząt. Tamto pokolenie było wychowane na sadystów; dla nich zabić człowieka nie sprawiało żadnego problemu, gdzie by to nie było i kto by to nie był"...

Pocztówkę z widokiem zamku w Lublinie objaśnia pan Kleniewski tak:

"W tym zamku mieściło się za czasów zaboru carskiego i za niemieckiej okupacji więzienie. Tu właśnie Niemcy na parę godzin przed wycofaniem się rozstrzelali kilkaset zakładników. Tak że jak przyszło polskie wojsko — to krew jeszcze strumieniem płynęła po schodach".

A tu znowu urywki listu od 16-letniej Haliny Pierzyńskiej, z Wrocławia:

"Bardzo, bardzo serdecznie dziękuję za tak miły i niespodziewany list, bo przecież tyle czasu upłynęło (13 miesięcy) gdy ja ośmieliłam się napisać i prawdę mówiąc już całkiem zwątpiłam na otrzymanie odpowiedzi".

"Ale wczoraj, gdy wróciłam ze szkoły i siostra wręczyła mi list, myślałam że to pomyłka, nie wierzyłam własnym oczom. Gdy go rozpieczętowałam i przeczytałam, to dopiero była radość, po prostu skakałam z radości a w nocy nie mogłam spać z tego wrażenia"...

"Również bardzo dziękuję za nadesłane piękne widoki, które pomogą mi bliżej poznać piękno Brazylii. Bardzo się cieszę, że nareszcie będę mogła coś więcej dowiedzieć się o losach rodaków za granicą, gdyż u nas w Polsce różne są zdania na ten temat"...

"Polska jest obecnie dużym i pięknym państwem i jako patriotka bardzo kocham swoją Ojczyznę i myślę że nigdzie indziej nie potrafiłabym żyć. Po skończeniu Liceum wybieram się na studia, gdyż chcę wyjechać za granicę i tam pracować jako nauczycielka"...

"Bardzo Panią proszę żeby ta korespondencja była kontynuowana dalej przez osobę którą Pan wybierze, gdyż my tutaj pragniemy więcej dowiedzieć się o waszym życiu na obczyźnie ale jakoś mało komu się udaje. Dużo koleżanek wysyłało już listy, ale dotąd żadna nie otrzymaa odpowiedzi"...

"Proszę napisać czy tam w Brazylii są znane adaptery, to mogłabym Panu wysłać kilka ładnych płyt, do porównania języka czysto polskiego z płyt a nie w rzeczywistości. Do listu dołączam 5 kolorowych widokówek i czekam na odpowiedź"...

Co jeden list to nowe wrażenia, inne szczegóły i wiadomości. A wszystkie ciekawe, smutne lub radosne. I jak tu można pozostawać obojętnym? Dlaczego odmawiać skromnej przyjemności ludziom których interesuje los dawnych wychodźców i ich pokoleń? Ciekawi są poznać bliżej, przez pismo i zdjęcia, ten gościnny i wielki kraj, który przygarnął naszych Dziadków i Ojców...

Kurytyba, 17-II-1972.

Tadeusz Krul

O MELHOR EM PREÇO E SERVIÇOS

AUTO VIDROS S. CRISTÓVÃO

TEM DE TUDO PARA SEU CARRO

VIDROS-BORRACHAS-ACESSÓRIOS

MATRIZ: R. NILO CAIRO, 52
FILIAL: R. CONS. LAURINDO, 961
Fones: 22-7349 24-5374

Złota kolebka - Tomas Coelho

Pod bokiem Kurytyby istnieje od 100 prawie lat kolebka emigracji polskiej. Kolebka ,bo stąd wyszły pokolenia Polaków na podbój Parany. Najpierw podbili Araukarię, a potem Contendę, Lapę, Palmerię, Campo Largo, Irati, Rio Azul i prawie w każdym municypium Parany znajdują się synowie z Tomás Coelho. Są to ludzie o niespożytej energii, wytrzymałości i niezachwianej wierze. Zalety ducha przeszły już w czwarte i piąte pokolenie, zawsze ze wzrastającą siłą wiary, pracy i przedsiębiorczości. Zachowują wiarę i siłę i jak okręt jadą po spienionej fali z prądem nowoczesnym. Aktualizują się, nie pozostają w tyle i mimo tego nic ze spuścizny nie tracą. Nic to, że i tutaj rozpowszechniły się "mini-saia" i chłopcy noszą dłuższe włosy od dziewcząt; tańczą "sambę" i "je-je-je"... ale pośród nich migocą chustki krakowskie, starsi śpiewają "Łączko Zielona" i na przemian zakręcają obertasy. Dla wszystkich jest miejsce i wszyscy się pomieszczą, zabawią, wyżyją... I w ciągu dalszym zaludniają Paranę, ale już nie puszczę, ale stolicę stanu — Kurytybę... ciągną do niej i starzy i młodzi. (Starzy nie zawadzają w mieście, i łatwo tutaj znajdują zajęcie stróżów nocnych).

2-II-1972 r. spotkała Tomás Coelho wielka wygrana. Cia. Fôrça e Luz, z głównym dyrektorem — pułkownikiem Cassio de Paula Freitas, przywsiłku prefekta Araukarii Rizio Wachowicza, otrzymała światło elektryczne, bitą szosę, trzy pomniki i tyleż brązowych tablic, upamiętniając postacie i wydarzenia historyczne.

Z okazji jubileuszowych uroczystości, mszę św. celebrował Ks. Dominik Wiś-Misjonarzy. Wygłosił kazanie o wysokiej wartości religijnej i historycznej odnoszące się do polskiego ludu w Tomás Coelho od pierwszych kolonizatorów do obecnych władz rządzących. Kościół był zapełniony. Lud rolniczy we wspaniałej postawie, odświętnie przybrany, wraz z przedstawicielami władzy cywilnej, wojskowej i sejmu stanowego, słuchał nabożeństwa. Miejscowy chór zasługuje na pochwałę, śpiewał pierwszorzędnie.

Program świecki zapowiadał młodzieniec Moacir Torres. Witał władze, gości i liczną ludność rolniczą. Miejscowy obywatel p. Stefan Wach. między innymi powiedział, że w Tomás Coelho pierwsze ścieżki przecinali emigranci z Polski, stawiali domki, kaplice, szkoły i po wyrębach zasiewali pierwsze zagony pszenicy.

W grupie tych pionierów był Jakub Knapik — prapradziad obecnego prefekta w Araukarii. Andrzej Knapik — pradziad. Wojciech Wachowicz — dziadek. Była to pracowita gromada emigrancka, ale i praprawnuk dorównuje im, albo i przewyższa. Tam gdzie 100 lat temu przecinano ścieżki foisami, praprawnuk — jako inżynier idzie z maszynami, buduje szosy, rozciąga sieć elektryczną, dba o szkoły. Głównej drodze nadaje nazwę — Centenário da Emigração Polonesa; długość jej wynosi 2,5 kilometra, o szerokości 25 m. Wznosi pomnik na cześć księdza Bolesława Bayera, który poświęcił swoim ziomkom 46 pracowitego żywota.

Na drugim pomniku widnieją dwie brązowe tablice. Jedna zawiera hołd dla pionierów emigracji polskiej, druga wyraża uznanie dyrektorowi Kompanii Energetycznej w Paranie — pułkownikowi Cassio de Paula Freitas za niestrudzoną współpracę.

Po odsłonięciu tablic, prefekt Rizio Wachowicz skreślił historię Tomás Coelho, która naprawdę jest piękna i bogata w wydarzenia historyczne, bo miejscowość tę odwiedzali wielcy ludzie jak: Księżniczka Izabela, córka cesarza Brazylii. Tomaskwelacy na tę pamiątkę ulali dzwon jej imienia. Gościł tutaj i prezydent Brazylii — Afonso Pena...

Bawił i nuncjusz Apostolski — TONTI... Goszczono niezwykłą osobistość pana PAUL DUMER... przyszłego prezydenta Francji. Tego gościa ludność witała w języku polskim. a ks. Bayer przemawiał po francusku.

Wszyscy goście byli zawsze witani chlebem i solą. Stoły były zastawione sutym jedzeniem i powodzią kwiatów.

Pułk. Cassio de Paula Freitas w swej mowie podkreślił ważność ludzi — społeczników, jako posłanników bożych na ziemi, którzy dokarzeni zdolnościami służenia Bogu, Ojczyźnie i ludziom — nie uchylają się od tego obowiązku, mimo, że nadrywają własną wygodę i interesy osobiste.

Przy tej okazji Pułk. Cassio de Paula Freitas, przekręcił kontakt i zaświecił tysiączną lampę elektryczną w Araukarii. Ludność obsypywała mówców oklaskami.

Zaiste, piękna to była uroczystość — przekazania pierwszego stulecia, drugiemu stuleciu.

Ludność Tomás Coelho i okolicy zasługuje na uznanie, bo gromadnie stawiła się na uroczystość. Mimo ogromnych opadów deszczowych, które przez cały tydzień wyprzedzały dzień historyczny, to ludzie we wielu miejscach przeprawiali się przez wylewy i na uroczystości byli zadowoleni, radośni, że nareszcie władze rządowe współpracują z ludem rolniczym.

Uczestnik

Paulo Müller, Filhos & Cia. Ltda.

CREDIÁRIO

Use o seu crédito, comprando na loja de PAULO MÜLLER. FILHOS & CIA. LTDA., os seguintes artigos: rádios, televisores, geladeiras, móveis de fórmica, poltronas, sofás-camas, fogões a gás e a lenha, artigos para copa e cozinha. alumínios PANEX, prataria, cristais da CHECOSLOVÁQUIA, ALEMANHA E POLÔNIA, porcelanas, faqueiros de aço inoxidável e de prata, materiais elétrodomésticos e uma imensidade de artigos para presentes.

Não deixe para o último momento, aproveite comprar cristais IMPORTADOS, e artigos para presentes. Temos grande variedeade. Todos os artigos com preços especiais.

Paulo Müller, Filhos & Cia. Ltda.

Rua Dr. Murici, 835 — Fones: 22-8307 e 23-3514

CURITIBA — PARANÁ

POSZUKIWANIE

Danuta Baran, córka Mieczysława, urodz. 23-9-1946 roku w Ingolstadt (Niemcy Zachodnie), a obecnie zamieszkała w Australii, poszukuje swojego chrzestnego Zygmunta Formickiego, zamieszkałego prawdopodobnie w Brazylii.

ROMAN WACHOWICZ

Strzępy Historyczne

PAMIĘTNIK KOŚCIAŃSKIEGO

WÓDZ PÉ GRANDE

Bugrzy doczekali się okrutnego wodza — chłopa olbrzyma. 40-centymetrowe ślady jego stóp budziły podziw. Od wielkości stóp nazwano go też "Pé Grande". W owym czasie koloniści byli już zaopatrzeni w winczestery. (Boże zmiłuj się jakimi drogami ta cywilizacja chodzi — winczestery przeciw łukom)... Ja tam poprzestawałem na lemesiaku (pistolecie).

Pewnego dnia poprawiałem dach na chlewku. Przyjeżdża do mnie goniec z rozkazem komisarza — natychmiast stawić się z bronią. Bugrzy grasują na Moemie. Zebrało się 30 chłopów. Kiedy spotkanie stawało się bliskie, to niektórym "śmiałkom" konie ustawały i zostawali w tyle. Z jednym z takich wymieniłem lemesiaka na winczestera. Niebawem przyszło do bitwy. Indianami dowodził "Pé Grande", my zaś słuchaliśmy komendy Martinsa. Do pierwszej potyczki stanęło nas 18 ochotników. Kilku Indian siedziało ukrytych w chlewie. Dano do nich ognia. Spłoszyli się. Tuż nad Martinsem czerwonoskóry skacze przez węgłowy płot. Martins wali go w czoło tasakiem, aż żelazo zaklinowało się w kości. Indianin szarpie się, chce wyrwać tasak ale nie udaje mu się to i ucieka dalej z żelazem w czole. Padło ich tam chyba ze 30. Wieczorem wycofaliśmy się, aby dać Indianom możliwość pozbierania ciał — poległych nagusów. Nazajutrz na pobojowisku nie było ani jednego trupa. W swym napadzie Indianie zabili kilkunastu Niemców, którzy porozbijali głowy pałkami. Zdążyliśmy uratować jakąś starszą kobietę z poprzetrącanymi nogami, oraz wyciągnęliśmy z krzaków mocno poranioną młodą dziewczynę. Trzy dni to leżała. W otwartych ranach głowy miała już pełno robactwa.

Nieco później zabito olbrzyma. Ja jednak w tej wyprawie już udziału nie brałem. Martins napadł na niego nocą, źle czuwano. Cały obóz indiański spał. Było to gdzieś w górach Talió. Najprawdopodobniej Indianie byli upici miodem własnego wyrobu. Zostali wymordowani prawie do nogi. Tylko parę kobiet uciekło w las. Kacyk Pé Grande dostał kilka kul w piersi. Dla ciekawości zmierzono olbrzyma. Miał on 2 m i 12 cm wysokości. Z wyprawy przywieziono parę dzieci botokudów — już ochrzczonych ich sposobem. Chłopcy mieli przedziurawione dolne wargi. a dziewczynki ponacinaną skórę na łydce prawej nogi. Mimo ciężkiej porażki, Botokudzi byli w dalszym ciągu agresywni.

Próbowałem wyciąć grunt za Iracemą, ale okazało się to niemożliwe. Ciągle musiałam stać warta z czujnymi psami. Skórka nie opłacała wyprawy.

ZALUDNIAMY SERTONG

Pracuję na własnej gospodarce a dodatkowo chodzę do robót rządowych, albo kompanijnych. Dorabiam bokami i obrastam w grunt, bo bez kawałka własnego gruntu zmarniałbym jak wyrwany krzak. Rozbudowałem gospodarstwo. Co rok siał się nam prorok. Doczekaliśmy się już sześcioro dzieci... i mamy nadzieję, że jeszcze będzie raz tyle. Starsi ode mnie gospodarze szczycą się 15, 18, a nawet 23 dziećmi. Jak taki batalion własnych robotników wymaszeruje w pole, to i robota idzie, a w skrzynce grosza przybywa. Kto może, kupuje ziemię w koło siebie. Każdy nowożeniec idzie na swoją nową wykupioną w okolicy ziemię, albo też w pogoni za obszarami taniej ziemi zaszywa się jak najdalej w bór.

OWCE I WILKI

Prefektem Lucyny był chudy Küchler. Miał on specjalne zdolności otaczania się ludźmi spod ciemnej planety. Przy pomocy swoich zbirów wywoływał po koloniach awantury, aby je następnie rozsądzać i z tego ciągnąć zyski. Skupieni wokół niego rozbaju rodzaju rzezimieszki stanowili jego policję. Gdy koloniści urządzali uroczystości, zabawy taneczne w budynku szkolnym, której dochód był przeznaczany na wzmocnienie kasy szkolnej i opłatę nauczyciela, to prefekt nasyłał policję dla utrzymania "porządku" i "bezpieczeństwa", a ta właśnie była plagą i nieszczęściem. Policjanci mieli polecenie wywoływać awantury, aby potem oskarżać ludzi którzy byli bez winy. Dam taki przykład: syn mojej macochy, Stępniak, z którym dobrze żyłem, nie mógł ujechać dalej wozem, bo droga rozmokła. Zbir Siemiński spotkał go stojącego na drodze.

(c. d. n.)

POLSKIE RADIO-WARSZAWA

Z okazji 500 rocznicy urodzin MIKOŁAJA KOPERNIKA, którą w 1973 r. obchodzić będzie cały świat, zapraszamy wszystkich słuchaczy naszych audycji do udziału w nowym konkursie Polskiego Radia.

Prosimy o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

1) Czym zajmował się wielki Polak, Mikołaj Kopernik i dzięki czemu zdobył on światową sławę?

2) Jakie zna Pan(i) miejscowości w Polsce i na świecie, które kojarzą się z nazwiskiem Kopernika i dlaczego?

3) Na czym polega historyczne znaczenie Kopernika dla rozwoju myśli ludzkiej

Odpowiedź na co najmniej jedno pytanie daje możliwość wylosowania jednej z głównych nagród: 10-dniowej wycieczki po Polsce. Ponadto wśród uczestników konkursu zostaną rozlosowane liczne nagrody i upominki rzeczowe.

Listy należy wysyłać pod adresem POLSKIE RADIO, Warszawa 1, P.O. Box 46, Polska, w kopertach oznaczonych hasłem "Konkurs", w terminie do 30 marca 1972 roku (decyduje data stempla pocztowego).

Wyniki konkursu zostaną ogłoszone w naszych audycjach dnia 15 kwietnia 1972 roku.

Wycieczka laureatów nagród głównych odbędzie się w terminie wyznaczonym przez Polskie Radio.

Życzymy powodzenia w losowaniu nagród.

POLSKIE RADIO

ESPORTE EM REVISTA

CAMPEONATO PARANAENSE — Coritiba x Maringá 2x0; União x Jandaia 1x0; Paranavaí x Cascavel 2x1; Rio Branco x Cianorte 1x0; Pinhelros x Mourãoense 6x2; Atlético x Iguaçu 4x2; Colorado x Coritiba 3x1.

CAMPEONATO PAULISTA — Portuguesa x Juventus 1x1; Palmeira x São Bento 2x1.

CAMPEONATO CARIOCA — Botafogo x Vasco 3x0; Flamengo x São Cristóvão 6x1; Bangu x Portuguesa 3x2, América x Olaria 1x1; Fluminense x Bonsucesso 1x1.

TORNEIO "LAUDO NATEL" — final — Palmeiras x Portuguesa 3x1. Palmeiras campeão.

TAÇA LIBERTADORES DAS AMÉRICAS — São Paulo x Olimpia 3x1; Atlético x Cerro Portenho 1x1; São Paulo x Cerro Portenho 4x0; Atlético x Olimpia 0x0.

ENCONTROS AMISTOSOS — Santos x Roma 2x0; Santos x Napoli 3x2; Grêmio x Internacional 1x1; Grécia x Itália 2x1.

Pioneer-10, viaja ao encontro de Júpiter

A nave espacial Pioneer-10, o objeto mais veloz lançado pelo homem ao espaço, voa para um encontro histórico com o planeta Júpiter, em dois de dezembro de 1973.

Depois de passar à 140 mil quilômetros de distância da superfície de Júpiter, o pioneer, impulsionado pela gravidade de Saturno, acelerará sua marcha e provàvelmente será o primeiro engenho humano a abandonar o Sistema Solar.

Se tudo sair bem, dentro de 1,7 milhão de anos chegará à Estrêla Aldebaran.

Como o Pioneer pode ser o primeiro objeto terrestre a entrar em contato com outro tipo de vida, leva em seu exterior uma placa com símbolos que uma cultura desenvolvida pode interpretar, indicando o planeta de que foi lançado e a posição do Sistema Solar dentro da Galáxia.

Há também o desenho de uma mulher e de um homem, êste com a mão erguida num gesto de paz.

Júpiter, o quinto planeta, é o gigante do Sistema Solar. Tem 12 luas e uma intrigante mancha vermelha em sua superfície. A mancha tem forma variável e chega a cobrir cêrca de 100 milhões de quilômetros quadrados.

O planeta gera mais calor do que o que recebe do Sol.

Os cientistas esperam poder determinar se há possibilidades de que sua densa atmosfera contenha alguma forma de vida.

O Pioneer iniciou dia 3 p.p. sua jornada de quase um bilhão de quilômetros com o impulso de um gigantesco foguete Atlas-Centauro que o acelerou a uma velocidade recorde de 50.564 quilômetros por hora.

O Pioneer-10 está programado para tirar uma série de 10 fotografias de Júpiter e realizar uma série de experiências, entre elas medir a radiação do planeta e analisar suas misteriosas nuvens multicoloridas.

A atmosfera de Júpiter é composta principalmente de hidrogênio, um pouco de amoníaco, metano e provàvelmente água.

Convite à ação

Hugo Baggio

Quaresma é convite. Para a reflexão. Para a conversão. Conversão que quer dizer olhar para o próprio interior. E olhar para o que nos cerca. E descobrir que entre a realidade e o nosso pensar existem contradições. Até mesmo oposições. Sobretudo as oposições e contradições se manifestam na nossa forma de pensar comparada à forma de pensar de Cristo no Evangelho. Converter-se quer dizer, no fundo, mudar nossa maneira de pensar. Mudá-la a tal ponto que seja uma aproximação sempre mais profunda do Evangelho.

Por isso a Quaresma é convite à ação. Agir é a graça constante que Deus nos dá. Êle nos dá as forças para construir. Dá os meios e a inteligência. A inteligência nos dá o instrumentário. E a história nos dá as necessidades e os problemas que pedem solução. Dá a pobreza que pede remédios. Dá a opressão que pede a luta. Dá a limitação que pede coragem. Dá as trevas que pedem acendedores de luzes. E nos dá o panorama de um Mundo em constante evolução. Um mundo que pede braços para erguer as construções. Os braços, Senhor, são uma coisa tão importante! Êles não foram feitos para carregar cadeias. Não foram feitos para manejar armas. Nem foram feitos apenas para erguer arranha-céus ou abrir estradas.

Os braços foram feitos também para abraçar. E a Quaresma nos vem lembrar que há muitos irmãos esperando o meu abraço. Que o Cristo continua nu, à espera de braços que o vistam. Continua prêsa à espera de braços que o libertem. Continua chagado e doente à espera de braços que façam curativos. Continua caído à margem dos caminhos, machucado pela mão do homem, à espera de braços que o carreguem a algum albergue. Continua estendendo os braços na ânsia de encontrar outros braços. Há tanta coisa por fazer, há tanto braço inerte. Urge movimentá-los. O mundo é belo porque há muito que fazer. Escrevia a poetisa chilena Gabriela Mistral: "Que triste seria o mundo se nele tudo estivesse feito, se não se pudesse plantar uma flor, ou iniciar uma conquista!"

Nesta Quaresma, quando o brado da Campanha da Fraternidade nos tocar o coração, que nossos braços se movimentem, como os remos compassados de um barco, e unidos demos ao mundo um impulso a mais rumo à unidade do Pai. Que nossas mãos se juntem e realizem o desejo do poeta: quando todos os homens do mundo se derem as mãos, uma grande ciranda envolverá a terra e todos cantarão na alegria pura de um grupo de crianças. Então um só coração pulsará no seio da terra, uma só humanidade formará a família de Deus. E o Cristo dirá ao Pai: eis um só rebanho. E nós diremos a Cristo: eis um só Pastor.

Um polonês missionando alemães no RS

(CONTINUAÇÃO)

9. A situação religiosa de Dois Irmãos em 1849.

Tanto o P. Schupp como o P. Dörlemann, evidentemente baseados nas anotações do Pe. Agostinho, trazem êsse assunto. Nas citações dêste item preferimos o texto de P. Schupp, que aqui damos em tradução:

"Quando os dois padres chegaram (a Dois Irmãos), encontraram a "picada" em disposição muito pouco consoladora. A população era acentuadamente mista: havia quase tantos protestantes como católicos. Esta circunstância, como em breve se notaria, só podia ser desfavorável para o trabalho apostólico. As consequências imediatas eram os casamentos mistos e a indiferença (religiosa). Tinha-se criado, pouco a pouco, entre as duas confissões uma situação semelhante à de uma fratura de ossos, curada de um modo errôneo, e cujo arranjo posterior nunca se faz sem grandes dores.

Além disso, a longa falta de uma regular cura de almas havia produzido, também para uma parte dos moradores católicos, uma espécie de embrutecimento. Conservara-se, no entanto, a necessidade da religião. E, visto que lhes faltava o sacerdote, meteram-se êles próprios a organizar um culto leigo. A direção dêste culto foi confiada a um colono de seu meio. Êste homem, que tinha mais sentimentos piedosos que juízo reto, afastou-se pouco a pouco do caminho da ordem permitindo a si mesmo coisas incríveis."

"Revestido de uma casaca (espécie de sotaina) reles, de cujos bolsos espiavam as cartas do baralho, aproximava-se êle do altar. Dois meninos, fazendo de acólitos, ajudavam-no, enquanto êle imitava tôdas as ações litúrgicas de um padre (celebrante). Tinha seu missal, entoava o Glória, cantava as orações, a epístola, o Credo, a prefação, etc. Numa palavra fazia tulo aquilo que, aliás, está reservado ao sacerdote celebrante, apenas não proferindo as palavras da consagração."

"Acontecia isso de há muito... Quando nos anos de 1847 e 1848 vieram bastantes colonos novos, êstes, como era óbvio, passaram a escandalizar-se muito ante o comportamento tão indigno quão ridículo daquêle homem. Exigiram o seu afastamento, mas toparam com uma oposição decidida. Os velhos colonos já se haviam acostumado por demais ao abuso consagrado pelo uso: defenderam o homem e proferiram as expressões mais fortes contra os recém-vindos. Dia a dia a rixa tornou-se mais aguda. Tinha-se a impressão de que os colonos não mais se encontravam, aos domingos e dias santos, para rezar, mas para brigar. E pouco faltou para haver entrechoques com machados e machadinhas. O pároco de S. Leopoldo bemo como o Diretor Geral da Colônia — o Dr. Hillebrand — haviam se esforçado para restaurarem a paz, mas não a conseguiram."

"Vindo, pois, os dois padres, cada partido procurou conquistá-los para si... O P. Lipinski examinou de inicio, com calma, a situação, ouviu a ambas as facções e não poupou esforços, para obter uma visão clara do caos. Tão logo que a obteve e se convenceu de que a razão assistia aos recém-chegados, subiu ao púlpito e com uma prática enérgica pôs fim às rixas".

Em breve comentário podemos lembrar aqui o que o P. Schupp diz (e nós repetimos) a propósito do P. Lipinski: "Era... de cabeça clara e caráter enérgico".

10. O recurso à pregação de missões populares.

Sendo esta a situação religiosa, entende-se que o P. Agostinho e seu companheiro tivessem que recorrer, quando antes possível, a meios eficientes de apostolado. Nada melhor, para tanto, do que a pregação de Missões Populares. Assim, passadas apenas três semanas sôbre a sua chegada a Dois Irmãos, o P. Agostinho já encetou, a 24 de agôsto (1849), uma missão em S. José do Hortênsio e lá se demorou até o dia 9 de setembro. Eis como o P. Schupp a descreveu:

"Dada a pequenez da igrejinha, incapaz de acolher todos os cuvintes, ergueu-se um púlpito improvisado fora do seu recinto. A juventude, que nunca tinha ouvido um sermão, ficou pasma ante o fato de um único homem colocar-se diante das pessoas e falar uma hora inteira sòzinho... Supérfluo se faz dizer que foi grande a alegria dos bons colonos, quando ouviram pela primeira vez a pregação em sua lingua materna. Depois da missão o P. Lipinski voltou a Dois Irmãos, onde, a partir de então, êle se fixou definitivamente. O P. Sedlac, por sua vez, tomou conta da cura de almas em São José do Hortênsio". (continua)

Irmãs Ursulinas polonesas em Rondinha RS

Rondinha é um dos mais novos municípios do norte do Rio Grande do Sul. Sua emancipação aconteceu a 2 de dezembro de 1964. Sua população atual beira os 9.000 habitantes, dos quais 95% são de origem italiana. A organização e a criação da paróquia de Rondinha devem-se ao incansável zelo dos Padres Missionários da Congregação de São Carlos.

Atual vigário de Rondinha é o religioso carlista Pe. Francisco Lolatto. Com infatigável solicitude pastoral conseguiu dinamizar em tôda a paróquia a vida cristã segundo as normas pós-conciliares da Igreja. Escorado pela generosidade dos paroquianos ergueu, em apenas 14 meses, a igreja matriz de alvenaria que é, indiscutivelmente, pelo moderno e funcional estilo de suas linhas arquitetônicas, uma das mais originais e lindas igrejas do Rio Grande do Sul.

Mas, no âmbito estadual e nacional, Rondinha é vastamente conhecida por causa da sua maravilhosa água mineral em alta dose alcalina e medicinal. Um poço artesiano fornece, em abundância, água mineral a todos os moradores da cidade.

A 29 de janeiro de 1971, a paróquia de Rondinha acolheu festivamente quatro Irmãs Religiosas polonesas da Congregação das Irmãs Ursulinas, a saber: Irmã Úrsula Górska (superiora), Irmã Domingas Godlewska, Irmã Júlia Mądrzelewska e Irmã Margarida Trzcińska. Especializadas em pedagogia e catequética e possuidoras de curso universitário, essas Irmãs Religiosas tornaram-se eficientes colaboradoras do vigário em todos os setores da pastoral paroquial. Com especial carinho cuidam da limpeza e da boa ordem na igreja matriz e nas capelas. Organizam e dirigem a liturgia da palavra de Deus. Dirigem a catequese das crianças. Orientam a juventude e as comunidades de base. Administram a Eucaristia aos fiéis. Promovem a prática da religião com o exemplo edificante duma autêntica vivência cristã. Acompanham e auxiliam o vigário no apostolado das capelas. Conservam em dia os registros e os livros paroquiais. Numa palavra, tornaram-se tudo para todos, a fim de atrair todos para Cristo.

A Congregação dessas Irmãs Ursulinas do Coração Agonizante de Jesus foi definitivamente aprovada pela Igreja em 1930. É sua fundadora a Serva de Deus Madre Úrsula Júlia Ledóchowska. Cumpre salientar, aqui, que da distinta família dos Ledóchowskis nasceram importantes personagens que vieram prestando relevantes serviços à Polônia e à Igreja. Prelado de primeira plana foi o culto e virtuoso Cardeal Miecislau Ledóchowski (1822 - 1902), quer como auditor da Nunciatura Apostólica em Lisboa, como delegado apostólico da Colônia e no Chile e depois como núncio apostólico em Bruxelas, quer como Arcebispo de Gniezno e Poznânia. Por ter-se mostrado intrépido defensor da religião e da liberdade dos poloneses, foi metido na prisão pelos prussianos durante a luta religiosa do Kulturkampf. Encontrava-se no cárcere, quando recebeu a nomeação de Cardeal da Igreja. Posto em liberdade, foi residir em Roma. O Papa Leão XIII nomeou-o Prefeito da Sagrada Congregação da Propagação da Fé.

Vladomiro Ledóchowski (1886 - 1942) foi o 26.º superior geral dos Jesuitas. Com raro tino e firmeza regeu os destinos da Companhia de Jesus de 1915 a 1942. Portanto durante 27 anos ininterruptos.

Maria Teresa Ledóchowska (1836 - 1922), sob a orientação do célebre Cardeal Lavigerie, fundou a Congregação Religioso-Missionária de São Pedro Claver em favor da cristianização dos povos africanos.

Inácio Ledóchowski foi brilhante general do exército polonês. Durante a segunda guerra mundial foi preso pelos nazistas e confinado ao campo de concentração em Dachau, onde veio a falecer em consequência dos maus tratos e trabalhos forçados.

A Serva de Deus Úrsula Júlia Ledóchowska (1865 - 1939). Em Cracóvia, aos 21 anos de idade, ingressou na Congregação das Irmãs Úrsulinas.

Dotada de rara sensibilidade pedagógica, foi destacada para diversas missões educacionais tanto dentro do território polonês, como no exterior. Na área educacional e religiosa tem revelado profundo sentido pedagógico e notável zêlo pela promoção da pessoa humana.

Soube dialogar com as pessoas de outras correntes ideológicas, orientando-as na verdadeira senda do bem. Em 1920, devidamente autorizada pela Santa Sé, iniciou a fundação de um novo ramo de Irmãs Ursulinas, que passou a chamar-se "Congregação das Irmãs Ursulinas do Coração Agonizante de Jesus".

Lema dessa Congregação são as palavras da Santíssima Virgem Maria:

"Eis aqui a serva do Senhor, faça-se em mim segundo a tua palavra".

Destina-se a Congregação ao apostolado da educação da juventude pobre e abandonada e bem assim ao serviço da Igreja de acôrdo com as necessidades dos tempos. Sua espiritualidade inspira-se no Coração Agonizante de Jesus, visando à salvação das almas através da participação e vivência do Santo Sacrifício da Missa e através de uma vida de constante oração e de plena disponibilidade ao serviço da Igreja. A Religiosa Ursulina compromete-se a dar vivo testemunho do Evangelho pela humildade, pobreza, bondade, amor e sensibilidade a qualquer manifestação da vontade de Deus e às diretrizes da Igreja, dedicando-se ao serviço dos irmãos necessitados sem distinção de classes ou nacionalidades.

Atualmente, a Congregação conta cêrca de 1.200 religiosas. Possui casas na Polônia, na Itália, na França, no Canadá, na Argentina e no Brasil. Tem a Casa Generalícia e o Noviciado Internacional em Roma (Via del Casaletto, 557 — Itália).

Praza a Deus que a semente plantinha das Irmãs Ursulinas, em boa hora radicada em Rondinha, prosperem, cresça e produza copiosos frutos não só no Rio Grande do Sul, mas ainda em outros Estados dêste nosso imenso e querido Brasil.

Pe. Frei Alberto Stawinski

Vamos criar cooperativas?

É muito comum, sob os vidros de mesas de escritórios, ou mesmo pendurada pelas paredes, aquela popular gravura de dois burros diante de montes de feno, sem que possam deles se alimentar, até que resolvam a fazê-lo juntos.

É um quadro simples, mas que retrata bem a fôrça da união. E união é o cooperativismo, êsse cooperativismo sadio que o Govêrno vem incentivando da melhor maneira e que o Instituto Nacional de Colonização e Reforma Agrária vem desenvolvendo nos núcleos coloniais que tem implantado por todo o País.

Vamos, então, procurar definir o cooperativismo, em seus fundamentos básicos. É um sistema sócio-econômico que propõe solucionar problemas, mediante cooperação mútua das pessoas interessadas em sua solução.

Pelos seus fundamentos filosóficos, o cooperativismo une os homens que adotam o sistema, dando um sentido de solidariedade humana aos seus atos, que são provenientes de resoluções coletivas e democráticas.

Não há, no cooperativismo, fôrça maior do que o próprio homem. Tudo está a serviço de sua inteligência, do seu bem-estar e do seu progresso. É o próprio homem quem decide dos seus destinos, mas suas decisões são sempre subordinadas ao bem-estar e ao interêsse coletivo. No cooperativismo, o homem deve renunciar ao egoismo personalista, adotando uma consciência coletiva para a solução dos problemas vigentes.

Não é utópico, teórico ou lírico, como o julgam muitos indivíduos, até de certa cultura. É um sistema com bases sadias, que já tem projeção universal, muito embora a sua prática seja às vêzes deturpada em razão de interesses, de ignorância e até de má fé daqueles que o praticam.

O cooperativismo pode, pela estruturação do seu sistema, solucionar a maioria dos problemas que afligem a comunidade. Para tanto, conhecê-lo e praticá-lo, respeitando os fundamentos que lhe dão, pela sua solidez, a fôrça de uma doutrina um verdadeiro.

Cooperativismo é, em resumo, união, a união que faz a fôrça. É o "um por todos e todos por um". É a cooperação mútua que só pode decorrer de estreito convívio. É, muitas vêzes, a solução ideal para determinados problemas.

Então, vamos praticar o cooperativismo? Vamos criar cooperativas?

LUD
NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. — ZAŁOŻONY W 1920 ROKU
"LUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONÊS DA AMÉR. LATINA — FUNDADO EM 1920
KURYTYBA — 15 marca (março) — 1972 — Nr 3261 — (11/72)

Nowe zasady w demokratyzacji kraju

Rządowa partia ARENA zdaje sobie sprawę, że powrót do całkowitej demokratyzacji Kraju nie może mieć wyznaczonej mety. Wszystko zależeć będzie od dalszej poprawy ekonomicznej Brazylii i od ugruntowania nowej mentalności w polityce wewnętrznej. Dlatego rząd prezydenta Medici nie śpieszy się do tej akcji, pragnąc zagwarantować przed tym spokój, ład i bezpieczeństwo wewnętrzne.

Przywrócić przed czasem pełny system demokratyczny na to, by powtórzyły się te same wady i słabości jakie istniały przed Rewolucją Bylo by błędem nie do darowania. Pośród dawnych 13 partii politycznych większość z nich posiadała ten sam program polityczny, niektóre zaś sprzedawały swe głosy silniejszym partiom. Władza ustawodawcza czyli Kongres nie będzie mieć tych samych uprawnień co dawniej, odnośnie ucinania budżetu państwowego i aplikowania poważnych sum w kampanii wyborczej względnie w interesy prywatne poszczególnych deputowanych.

Częste agitacje na tle społecznym też nie będą miały miejsca w chwili gdy Kraj powróci do pełnej demokracji. Agitacje te bowiem przynosiły ze sobą zastój w rozwoju ekonomicznym i ogólny niepokój w całym narodzie. Wymownym dowodem na to są osiągnięcia Rewolucji Marcowej w ciągu ostatnich 8 lat dając Brazylii nadzwyczajny rozmach ekonomiczny i przyciągając do niej obfite kapitały zagraniczne. Gdyby nie było spokoju i ładu w kraju, jak to się dzieje np. w Argentynie, inwestycja zagraniczna w Brazylii spadłaby do zera.

Niektórzy liderzy partii ARENY są zdania, że rozwój ekonomiczny i bezpieczeństwo państwa nie zostałoby naruszone, gdyby rząd rewolucyjny użył środków łagodniejszych w ograniczeniu uprawnień Kongresu, senatorów czy deputowanych. Nie wiadomo jednak, jakie byłyby praktyczne następstwa takiego pociągnięcia rządu. Teoria bowiem nie zawsze zgadza się z praktyką.

Siły zbrojne Chile

Marynarka wojenna Chile zalicza się do najbardziej nowoczesnej w Ameryce Łacińskiej, jakkolwiek armia lądowa oraz lotnictwo pozostaje w tyle za innymi państwami, jak np. Peru lub Ekwador czy Wenezuela. Marynarka chilijska składa się z 2 krążowników typu Brooklin, z 4 niszczycieli typu Almirante i Flechter, 2 łodzi podwodnych, 4 szybkich torpedowców oraz 4 statki pomocnicze. Chile zamówiło za granicą: 2 nowe łodzie podwodne typu Oberon, 2 fregaty i 22 motorówki desantowe.

Cała natomiast armia Chile liczy 61 tysięcy ludzi, w tym 38 tys. sił lądowych, 15 tysięcy marynarzy oraz 8 tysięcy lotników. Siły lądowe składają się z 6 brygad piechoty, 4 regimenty kawalerii, 2 pułki zmotoryzowane i 8 pułków artylerii. Te ostatnie bronią wschodnich granic kraju mających za naturalne granice wysokie pasmo gór Andyjskich.

Lotnictwo Chile posiada 25 myśliwców typu HS-Hunter, 20 myśliwców F-80 AVC, 30 bombowców B-26 oraz dalszych 27 bombowców typu HU-168, T-33 i Vampir. Ponadto wymienić jeszcze należy 110 samolotów transportowych i 36 helikopterów. Zamówiono jeszcze 10 samolotów przystosowanych do zwalczania nieprzyjacielskich łodzi podwodnych.

Początkowo Chile zaliczało się do grupy państw Ameryki Łacińskiej walczących o limitację zbrojeń na tym kontynencie. Do grupy tej należały także państwa: Kolumbia, Costa Rica i Meksyk. Gdy jednak Brazylia, Argentyna i Wenezuela sprzeciwiły się tej limitacji, twierdząc, że każde państwo ma prawo uzbroić się stosownie do swych możliwości i bezpieczeństwa, kampania o limitacji zbrojeń upadła.

Prezydent Lanusse — w Brazylii —

Od ub. niedzieli prezydent Argentyny Alejandro Lanusse jest oficjalnym gościem rządu brazylijskiego. Tak władze federalne jak i ludność Rio de Janeiro i Brasilii zgotowały gościowi nadzwyczaj gorące przyjęcie. Jednym z ważnych szczegółów przyjęcia Szefa Argentyny była inauguracja w Rio de Janeiro pięknego pomnika San Martin, oswobodziciela Argentyny i kilku innych państw.

Nie można zaprzeczyć, że między Brazylią i Argentyną istnieje wiele punktów spornych odnoszących się np. do wymiany handlowej, budowy wielkiej zapory wodnej na rzece Paranie (7 spadów), pozycja i prestiż w Ameryce Łacińskiej itp. Warto tu przypomnieć, że 20 lat temu Argentyna odgrywała główną rolę na tym kontynencie. Jednakże po rządach Perona ekonomia i finanse Argentyny znalazły się w ruinie, a częste zmiany prezydentów dokonywane przez armię, kryzysy w najwyższym dowództwie, strajki robotników, zamieszania w kraju wywołane przez peronistów i terrorystów — wszystko to odbiło się fatalnie na gospodarce tego państwa. Tymczasem Brazylia dzięki Rewolucji Marcowej poniosła się z ruiny finansowej i dziś jest przykładem rozwoju ekonomicznego dla innych państw.

Jak widzimy, nie braknie obu prezydentom tematów do roztrząsania i problemów do rozwiązania.

Wizyta ministra Andreazza w Paranie

Niedawny kilkudniowy pobyt ministra Transportu Mario Andreazza w Paranie nabrał wielkiego znaczenia dla dalszego rozwoju stanu Parany. Z okazji inauguracji 85-kilometrowej szosy asfaltowej między São Mateus do Sul i União da Vitória, minister Andreazza podkreślił, że rząd federalny nie szczędzi wysiłków, by zapewnić różnym stanom Brazylii pełny rozkwit, zwłaszcza tym stanom, których produkcja rolna gwarantuje wyżywienie całego narodu.

Parana zaliczająca się do jednego z głównych "spichlerzy" Brazylii, otrzyma 3 inwestycje o kolosalnym znaczeniu ekonomicznym i gospodarczym, mianowicie: przystosowanie portu Paranaguá na przyjęcie statków od 20 do 40 tys. ton wyporności. Z tym łączy się budowa nowego nowoczesnego mola oraz urządzenia taśmowego ułatwiającego załadowanie statków w krótkim czasie. Powstanie również osobne molo dla statków przewożących zboże.

Do 1974 r. Parana otrzyma 1.190 km nowych dróg, a w 1975 r. — dalsze 1.050 km. Pierwszeństwo otrzyma budowa nowej szosy równoległej do starej między Kurytybą i São Paulo, celem ułatwienia ogromnego ruchu kołowego. Budowa drugiej jezdni, powiedział p. Minister, opłaca się jedynie w wypadku, gdy dzienny ruch samochodów dochodzi do 7.500 wozów. Dlatego to podwójna jezdnia powstanie na dwóch odcinkach: São Paulo — Jacupiranga (240 km) oraz Curitiba — Graciosa (50 km.). Innymi słowy — jedynie odcinek 120 km obecnej szosy Kurytyba — São Paulo nie będzie posiadał podwójnej jezdni.

Innym dobrodziejstwem dla Parany będzie rozbudowa kolei żelaznej głównie na odcinku Apucarana — Ourinhos — Paranaguá, która ułatwi tani transport produktów rolnych z Północnej Parany do portu Paranaguá. Odcinek ten będzie gotowy w 1973 roku. Na budowę tę czekała Parana prawie od 50 lat.

Brazylia i Polska bez porozumienia

W Warszawie bawił brazylijski minister Dias Leite, przeprowadzając rozmowy na temat wymiany brazylijskiej rudy, żelaznej za polski węgiel. Przebogate pokłady rudy żelaznej zlokalizowane są głównie w stanie Amazonas, jak np. Serra dos Carajas, w dolinach rzek Paraopeba i Rio Doce. Ostatnio Brazylia eksportuje rudę żelazną za sumę 250 mln. dolarów.

Ambitny plan rozbudowy hutnictwa opracowany przez rząd federalny przewiduje produkcję rocznią 20 mln. ton stali, którą ma się osiągnąć w 1980 roku. Obecnie ten brazylijski eksport wynosi 6 mln. ton. Rozbudowa hutnictwa brazylijskiego zależy bezpośrednio od węgla. Tymczasem pokłady węgla w Rio Grande do Sul, Paranie i Santa Catarina są dość ubogie i mają niską wartość. Jedynie węgiel z Santa Catarina jest używany we wielkich pieców hutniczych. W dodatku węgiel sprowadzany ze Stanów Zjednoczonych kosztuje słono. Brazylia wydaje rocznie na zakup węgla 50 mln. dolarów.

Gdyby doszło do pozytywnej umowy między Brazylią a Polską Ludową, układ ten byłby prawdziwym dobrodziejstwem dla obu państw. Tak np. brazylijskie statki wywożąc rudę żelazną do Europy, mogłyby w drodze powrotnej ładować węgiel z portów polskich. Powrotny ładunek byłby więc zapewniony a tym samym i koszta przewozu znacznie tańsze. Polska zaś ma wielkie zapotrzebowanie na rudę żelazną, nabywając ją głównie ze Szwecji i płacąc słone sumy.

Rozwój manufaktury brazylijskiej zależy również w dużym stopniu od węgla jako produktu spalinowego. A właśnie manufaktura brazylijska doszła ostatnio do wielkiego rozkwitu i eksportuje za granicę towary za sumę 600 mln. dolarów. Spodziewano się, że rozmowy ministra Dias Leite w Warszawie dadzą pozytywne wyniki. Niestety, do umowy tej nie doszło. Zgodzono się tylko na wywóz 100 tysięcy ton węgla z Polski do Brazylii oraz 250 ton brazylijskiej rudy do Polski.

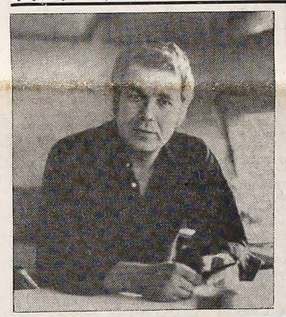

Dnia 29 marca br. Kurytyba obchodzić będzie 279 rocznicę swego założenia. Z tej okazji Prefekt miasta p. inż. Jaime Lerner (na zdjęciu) przygotowuje przebogaty program obchodów oraz dekoracje głównych ulic i placów stolicy parańskiej. Obecny p. Prefekt jest godnym następcą poprzednich prefektów jak np.: Ney Braga, Ivo Arzua i Omar Sabbag.

W KALEJDOSKOPIE

★ **Waszyngton** — Sekretarz stanu William Rogers, w memoriale skierowanym do Kongresu USA, poleca amerykańskim finansistom inwestować swe kapitały w Brazylii ze względu na doskonałe warunki jakie Brazylia ofiaruje dla kapitału zagranicznego oraz jej wielki rozwój ekonomiczny.

★ **Manchester** — Próbne głosowanie w stanie New Hampshire wykazało, że kandydat republikanów Nixon otrzymał 67% głosów, natomiast kandydat partii demokratycznej Edmund Muskie zwyciężył innych kandydatów tej partii otrzymując 47% głosów.

★ **São Paulo** — Rząd federalny podpisał z sanpaulistańskimi władzami umowę na sumę 4,6 miliarda kruzeirów przeznaczoną na zaplanowany rozwój wielkiego São Paulo obejmującego 37 municyplów, mając na uwadze fakt, że municypia te stanowią 40% przemysłowej produkcji w kraju, a ich wzrost demograficzny wynosi 5,4% rocznie.

★ **Rio** — Na zjeździe państw producentów kawy w Bogotá, Brazylia walczyć będzie o zmniejszenie taryfy celnej na kawę pobieranej przez państwa importujące ten produkt. W zjeździe tym wezmą udział: Brazylia, Kolumbia, Gwatemala, El Salvador, Angola, Wybrzeże Kości Słoniowej oraz Portugalia.

★ **Londyn** — Premier angielski Edward Heath ma przedstawić nowy plan celem pacyfikacji Północnej Irlandii zaprowadzając reformę systemu wyborczego, która dozwoli katolikom objąć wszelkie urzędy w kraju. Ostatnio wzrosły bardzo akty terroru ze strony organizacji podziemnych.

★ **Bonn** — Partia Chrześcijańska Demokracja i inne partie opozycyjne sprzeciwiają się ratyfikacji traktatu między Niemcami Federalnymi a ZSRR i Polską Ludową. Trzedzy Niemcami Federalnymi a ZSRR i Polską Ludową. Trzedzy pamiętać, że partia Brandta — socjalna demokracja i sojusznicza liberalna posiadają w parlamencie o jedno krzesło więcej niż opozycja.

★ **Ottawa** — W lutym br. Związek Sowiecki zakupił od Kanady 3,5 miliona ton pszenicy, a na lipiec zagwarantował sobie dostawę dalszych 1,5 miliona ton. USA natomiast masowo ją sprzedać dla ZSRR nieokreśloną dotąd ilość kukurydzy, jęczmienia i mięsa.

★ **Kurytyba** — Kościelne władze Parany przyjmowały ostatnio w Kurytybie nowego biskupa rytu grecko-katolickiego D. Efrain Bazyli Krewey, parańczyka z pochodzenia. Będzie on ordynariuszem wszystkich Ukraińców tego rytu w Brazylii, których liczba wynosi 120 tys. w samej Paranie, a w Santa Catarina 15 tysięcy.

★ **Natal** — Uczeni niemieccy i brazylijscy wystrzelili rakietę "Black Bran 7-VC" z bazy Barreiras do Inferno w stanie Rio Grande do Norte. Rakieta wzniosła się na wysokość 254 km a jej lot miał cel naukowy.

★ **Brasilia** — Telewizja kolorowa w Brazylii zostanie oficjalnie zaprowadzona w całym kraju dnia 31 marca tj. w Wielki Piątek. Nie wszystkie stacje TV będą zdolne do tego czasu przystosować się do nowych wymagań.

★ **Madryt** — Z wielką pompą odbyły się uroczystości ślubne między wnuczką gen. Franco — Maria del Carmen Martinez Franco i księciem Alfonso de Bourbon. Aktu ślubnego dokonał kardynał D. Vicente Enrique y Tarancon. 2.500 osób z najwyższych sfer europejskich wzięło udział w bankiecie.

★ **Watykan** — Kongregacja dla nauki wiary wydała dekret potępiający wszelką herezję tyczącą się natury boskiej i ludzkiej Chrystusa oraz Trójcy św. Kongregacja upoważniła biskupów do powzięcia wszelkich środków dyscyplinarnych wobec osób głoszących herezję na powyższe tematy.

★ **Rio Negrinho** — Funkcjonująca w tym mieście santakataryńskim fabryka kufli porcelanowych otrzymała zamówienie na wysłanie do USA 100 tys. tych kufli z podobizną Nixona. Kufle te będą użyte w kampanii wyborczej partii republikańskiej.

★ **Kurytyba** — Od 19 do 26 marca br. odbędzie się w Parku Castelo Branco pod Kurytybą tradycyjna już wystawa bydła rasowego oraz produktów pochodnych. W wystawie tej wezmą udział hodowcy z różnych stanów Brazylii.

★ **Hawana** — W ciągu 5 dni ub. tygodnia Fidel Castro pozwolił na otworzenie "mostu powietrznego" umożliwiającego wyjazd kilkuset obywateli Kuby do Stanów Zjednoczonych. "Most powietrzny" był zamknięty od 19 stycznia bieżącego roku.

★ **Rio** — W łonie opozycyjnej partii MDB nastąpił rozłam wywołany przez grupę radykalną pod nazwą Autenticos. Naczelny szef tej partii Ulisses Guimarães nie traci nadziei doprowadzenia poważnionych do zgody.

★ **Taipe** — Marsz. Czang-Kai-Szek wybrany został po raz piąty z rzędu prezydentem Chin Nacjonalistycznych na Formozie. Marszałek liczy obecnie 84 lat życia.

★ **Brasilia** — Brazylia i USA doszły do porozumienia w sprawie połowu ryb amerykańskich kutrów na brazylijskich wodach terytorialnych. Bliższe szczegóły porozumienia nie są jeszcze znane.